Alp (LK) 2766

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, September 11, 2001

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37 (2688) 2001 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 11 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD. • MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3 • CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Bendruomeniniu keliu

Kanados lietuvių bendruomenės (KLB) tarybos rinkimai įvyks š.m. rugsėjo 30 d. Visi, turintys teisę, yra kviečiami rinkimuose aktyviai dalyvauti – kandidatuoti ir balsuoti.

LIETUVIŲ bendruomenė išeivijoje yra tautos atšaka, tam tikra jos dalis, įsipareigojusi tautai ir gyvenamajam kraštui. Kaip ilgametė praktika parodė, šitoks dvilypumas neprieštarauja vienas kitam. Atvirkščiai – dargi papildo, nes ko reikia tautai dažnai gaunama padedant gyvenamojo krašto vadovybei. O ko reikia gyvenamajam kraštui, pvz. daugiakultūrių poreiškių, gaunama iš tautinių grupių. Tokie reiškiniai itin ryškūs Šiaurės ir Pietų Amerikos valstybėse, kuriose vyksta nuolatinių ateivių judėjimas, stipresnis bent iš pradžių kultūrų demonstravimas ir lėtesnis jų matymasis. Kalbėdami apie išeiviją (populiariai tariant emigraciją) ir mūsų atžvilgiu lietuviškąją ir norėdami būti tikslesni, neturėtume jos tapatinti su Bendruomene. Mat išeivija (emigrantai) nėra Bendruomenė, nes vienur daugiau, kitur mažiau vyksta savanoriškas ir gana greitas susiliejimas su gyvenamojo krašto žmonių dauguma, tirpsta tautiniai poreiškiai net nepradėję rimčiau rodytis. Ne visi išeiviai, palikę savąjį kraštą, ieško svetur to krašto atspindžių. Ne vienas stengiasi kuo greičiau dingti ir užmiršti praeitį. Tokios grupės žmones būtų klaidinga laikyti tautos atšaka, nes jie tyčia pasirenka nutautėjimo kelią. O Bendruomenė yra tautos dalis, kuriai rūpi ir rūpės tautinis tapatumo išlaikymas ir ilgalaikė priklausomybė tautai. Galima pasidžiaugti, kad lietuvių išeivija, dar ir formalios Bendruomenės neturėdama, telkėsi apie lietuvių židinius norėdama išlikti, o ne išnykti. Kaip ilga patirtis rodo, lietuviai išeivijoje per kartų kartas keitė išlikimo atsparos taškus, taikstėsi prie aplinkybių ir galimybių, bet išlikti savimi vis tiek stengėsi, nors ir lietuvių kalba nebekalbėdami

KANADOS lietuvių bendruomenė, pradėjusi savo veiklos šeštąjį dešimtmetį, kaip aktyvi tautos dalis reiškiasi įvairiose srityse – kultūrinėje, politinėje, švietimo, labdaros, visuomeninio gyvenimo, reprezentacijos ir kt. Tai dideli ir reikšmingi darbai, kurie palaiko ir pateisina Bendruomenės gyvavimą ir kuriems vykdyti visada reikėjo ir reikės savanoriškų pareigūnų, spartinančių savo užduoties atlikimą. Mat kai kurie visuomenės veikėjai per ilgėlesnį savo darbuotės laikotarpį savotiškai "atbunka", ir tai, ką jie atlieka, pradeda nebevertinti. O jeigu dar viena kita kritikėlė iš šalies – tai tokius paskatina "dėl širdies ramybės" tik būti, bet nebesistengti duoti ką galėtų geriausio. Darbuotojai, kurie patys vertina savo įnašą bendrai gerovei ir naudai, veržiasi pirmyn, būna labiau išradingi, iš daromų klaidų pasimoko ir tiki, kad tik šitaip tegali būti siekiamas tikslas. Kaip besvarstytume, iš kurių pusių bepaliestume tą svarbų išeivijos veikėjų klausimą, visi matome, kad jų gretos po penkiasdešimt metų labai praretėjusios. Prieš rinkimus kandidatų sąrašai vos vos šiaip taip sulipdomi, rinkiminės komisijos kone maldaute išmaldauja savo draugus ar pažįstamus kandidatuoti. Dažnais atvejais balsuotojams jau nebėra ko balsuoti, nes kandidatų tėra tiek, kiek reikia išrinkti. Ne vienas prie sienos prispirtas kandidatas visai nė nemano stipriau angažuotis visuomeniniam darbui, sutinka "pabūti" iki kitų rinkimų. Į Bendruomenės veiklą uoliau įsijungiant naujai atvykusiems ar čia užaugusiems antrosios kartos išeiviams ta nenormali padėtis turėtų keistis. Linkėtina, kad tai kuo greičiau įvyktų. Dingti iš lietuviško gyvenimo galbūt yra lengviau, bet tai tautą silpninantis pasirinkimas. Č.S.

Dalis PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavimo dalyvių prie Punsko šventovės š.m. rugpjūčio 15 d. – Žolinės atlaiduose. Žemiau: Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovai, dalyvavę PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavime Seinuose, neša vainiką į šventovę Punske rugpjūčio 15 d. Nuotr. M. Šmitienės

Vokiečiai mato baltiečių pažangą

Dienraščių žvilgsnis į Baltijos valstybes, padariusias pažangą per dešimtį metų laisvo gyvenimo

KAZYS BARONAS

Sov. Sąjungos dešimties metų lūžio sukakties proga mano artimo miesto *Mannheimer Morgen* dienraštis platų dėmesį atkreipė į Baltijos valstybes, nes sukilimo dėka Maskvoje jos vėl atgavo nepriklausomybę.

Vokiečiai Baltijos valstybes vadina *Baltikum,* o ten gyvenusius (ar dar gyvenančius) vokiečius *Balten.* Belgijos sostinės bendradarbis rašė, kad beveik 750 m. tie kraštai buvę labai stiprioje vokiškoje įtakoje (bendradarbis greičiausiai tą taikė Estijai ir Latvijai, K.B.), pirmiausia supažindindamas skaitytojus su Lietuva. Ji ieškanti kelio į Vakarus, tad remiasi Lenkija. Lietuva yra didžiausia trijų Baltijos valstybių, ne tik savo plotu, bet ir gyventojų skaičiumi. Europos sąjungos plėtroje Lietuva esanti septintoje vietoje. Priešingai Latvijai bei Estijai Lietuva neturi rusakalbių problemų, o šiaurinėje *Baltikum* dalyje rusai sudaro po 30%.

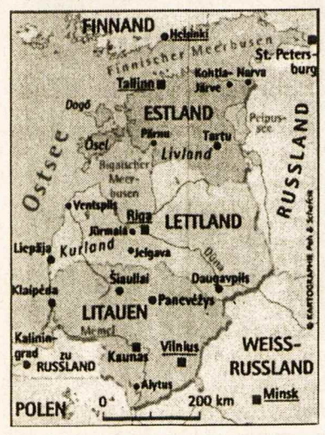

Briuselio korespondentas

Apžvelgdamas bendrą geopolitinę, ekonominę ir kultūrinę Baltijos valstybių padėtį, Briuselio korespondentas pradeda Latvijos sostine su didele Rygos miesto nuotrauka bei prekyviete prie geležinkelio stoties, matydamas seno Hansos miesto namų sienose herbus, kurie primena prieš 750 m. (Ryga šiemet minėjo 800 m. sukaktį) iš Vestfalijos čia atvykusius amatininkus. Šiandieną senamiestis esąs mielai lankomas turistų. Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje dedami stiprūs ūkiniai pamatai. Tikima, kad jau 2002 m. visos trys valstybės įsijungs į ŠAS ir 2003 į Europos sąjungą. Deja, Baltijos valstybių gyventojų pajamos siekia tik 30% ES gyventojų vidurkio.

Lietuva, Latvija ir Estija neturi vidurinės klasės. Ją sunaikino sovietinė okupacija. Tikimasi ją atgaivnti per įmonių privatizaciją.

Dvi klaidas padarė bendradarbis, pažymėdamas, kad Latvijai laimėjus lengvo žanro dainų varžybose *Grand Prix d' Eurovision,* gerokai padidėjo ES šalininkų skaičius (šiemet laimėjo estai), o vienybę ir laisvės norą parodė rankomis susijungę nuo Rygos iki Talino gyventojai. Jungtis – tai Lietuvos gyventojų sumanymas. Jis pradėtas ne nuo Rygos, bet nuo Vilniaus.

Briuselio korespondento nuomone, Baltijos valstybės dešimtmečio laisvo gyvenimo laikotarpyje gerokai pažengė pirmyn. Tai pastebima ypač Lietuvoje, beveik užbaigiant privatizaciją. Be to, Lietuvai pakanka nuosavos elektros srovės, net dalį eksportuoja į užsienį.

Vokietijos rinka

Visom trim valstybėm Vokietija yra didžiausias prekybos partneris, tačiau pati rinka esanti perleista Skandinavijai. Ji investuoja milijonines sumas. Paskutiniai duomenys parodė, kad investuota vokiška markė atneša didesnį pelną už Bulgarijos, Rumunijos, Albanijos ir kt. valstybių investicijas.

Prekybininkai, pradžioje skeptiškai žiūrėję į investuotą kapitalą, šiandieną "trina rankas". Įsitikinau paskutinėje viešnagėje Lietuvoje, matydamas gražiai atnaujintą *Neringos* valgyklą su viešbučiu (koks skirtumas nuo matytos 1992 m.!) priešais Šv. Kazimiero šventovę, lenkų okupacijos metu *Astoria* viešbutį, šiandieną skandinavų rankose (rodos, *Neringa* švedų nuosavybė), Gedimino prosp. tuščią viešbutį (lenkų metu *Georg*), rodos, taip pat nupirktą skandinavų, amerikiečių *Philip Morris* ir kt.

Manding, vieša paslaptis, kad privačios įmonės turi mokėti "apsaugos" mokestį, kuris pvz. Rygoje siekia nuo apyvartos 20%. Didelės įmonės, parduotuvės turi savo apsaugą. Mačiau uniformuotus sargybinius prie Vilniaus *Maxima* didelės parduotuvės, *Philip Morris.*

"Iš baltiečių negalima daug ko reikalauti" – rašė vokietis, kadangi tikroji nepriklausomybė prasidėjo nuo paskutinio Rusijos kario pasitraukimo. Iki tos dienos buvo netvarka.

Šiuo metu Latvijoje jaučiama teisininkų stoka, pilni kalėjimai, bylos nagrinėjamos vėžio žingsniu, maži nusikaltimai sprendžiami tik po kelerių metų. Teisingai ES atstovas Rygoje sakė, tai esąs žmogaus teisių pažeidimas.

Apie Estiją

Miuncheniškis dienraštis *Sueddeutsche Zeitung* rugpjūčio 21 d. kiek plačiau palietė vien tik Estijos ekonominį gyvenimą, pažymėdamas, kad vyriausybė bijo gyventojų balsavimo. Esą tik 46% gyventojų pritaria Estijos įsijungimui į ES, nors Estija, šalia Lenkijos, Čekijos, Vengrijos, Kipro, Maltos, laikoma pirmaujančia ekonominiu požiūriu ne tik tarp Baltijos valstybių, bet ir tarp kitų kandidačių. Kur ieškoti priežasčių?

Negausi estų tauta, įsijungusi į ES, gali prarasti tapatybę,

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Vieniems eina geryn, kitiems – blogyn

Otavos liberalai, jei rinkimai būtų rytoj, lengvai laimėtų parlamento daugumą. *EKOS Research* apklausinėjimas, pravestas tarp š.m. liepos 26 ir rugpjūčio 29, parodė, kad 52.6% kanadiečių balsuotų už liberalus (2000 m. rinkimuose už juos balsavo 40.9%), 17.9% rinktų konservatorius (2000 metais tik 12.2%), sąjungiečiai gautų 9.8% balsų (nukrito nuo 25.5%), naujieji demokratai 9.1% (pakilo nuo 8.5%) ir Kvebeko partija 8.2% (nukrito nuo 10.7%). Galima apklausinėjimo rezultatų paklaida 1.8%. Liberalų partija – populiariausia Ontario provincijoje (62%), konservatoriai paatlantės provincijose (31%) ir Albertoje (30%), sąjungiečiai – Albertoje (26%), naujieji demokratai – prerijų provincijose (21%), o Kvebeko partija dar domisi 33% kvebekiečių. Sąjungiečių populiarumo nuosmukis turbūt niekieno nestebina, nes vaidai dėl partijos vadovo vietos ir 12-kos parlamentarų pasitraukimas iš partijos, kad ir galbūt laikinas, sudrebino partiją iš pagrindų. Bet liberalų *vis didėjantis* populiarumas, kai valstybės ekonomija šlubuoja, akcijų birža krinta į naujas žemumas, ir finansų ministeris P. Martin jau užsiminė, kad sekančiame federaciniame biudžete pertekliaus gali nebūti, sunkiau paaiškinamas. Nebent kanadiečiai nemato kitos išeities, galvodami, kad ir kitos partijos šiuo metu nieko geresnio nepadarytų: JAV ekonominė linkmė netrunka stumtelėti ir Kanados ekonomijos į tą pačią pusę.

Ontario konservatoriams tuo pačiu metu ir tos pačios bendrovės provincijoje pravesto apklausinėjimo rezultatai žada žymiai blogesnę ateitį. Jei rinkimai būtų rytoj, už provincijos konservatorius balsuotų tik 35.2%, liberalai laimėtų daugumą su 50.4%, naujieji demokratai gautų 9.5% balsų. Net į klausimą, ar pasitiki premieru M. Harris, teigiamai atsakė tik 30% (1999 metais tokių buvo 40%). Ontario konservatorių populiarumas sumažėjęs visose provincijos dalyse, bet ypač Toronte: liberalams palankūs 61% balsuotojų, konservatoriams tik 27%. Politikos tyrinėtojams lieka spėlioti ar konservatoriai pralenks populiarumu liberalus iki sekančių provincinių rinkimų.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Paminėta Laisvės diena

Rugpjūčio 31 d. suėjo aštuntosios metinės, kai iš nepriklausomybę atstačiusios Lietuvos, likus penkiolikai minučių iki rugsėjo 1-sios, 1993 metais iš Lietuvos išvyko paskutinis Rusijos karinio traukinio sąstatas su desantinio pulko kariais. Taip buvo sutarta Lietuvos krašto apsaugos ir Rusijos gynybos ministerių 1992 m. rugsėjo 8 d. Lietuva tapo pirmąja Baltijos valstybe, kurią paliko svetima kariuomenė.

Derybos dėl Rusijos kariuomenės padalinių išvedimo prasidėjo 1990 vasarą, tačiau išvedimo pirmasis oficialus Lietuvos ir Rusijos derybų delegacijų sutikimas įvyko tik po pusantrų metų. Derybas su Rusijos atstovais vedė Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo seimo vicepirmininko Česlovo Stankevičiaus vadovaujama delegacija. 1992 metais Lietuvos teritorijoje buvo apie 22,000 Rusijos karių, sudarančių 5 divizijas ir 295 atskirus kovinius bei aptarnaujančios paskirties padalinius. Laisvės diena, svetimos kariuomenės išvedimo sukaktis buvo minima rugsėjo 1 d. Laisvės dienos minėjimas įvyko prie Seimo rūmų, vidurdienį. Prezidentas Valdas Adamkus sveikino susirinkusius, ragino būti vertus dabartinės tikrovės, priminė, kad laisvos valstybės kūrimas – nelengvas.

Dvi klasės uždarytos

Svarbiausios Lenkijos lietuvių organizacijos bendru laišku rugsėjo 4 d. kreipėsi į Lenkijos švietimo ministerį Edmund Wittbrodt. Kaip praneša ELTA/LGTIC, jos reikalavo teisės į pamokas mokyklose gimtąja kalba, reaguodamos į tai, kad Seinuose buvo panaikintos dvi lietuvių kalba mokomos klasės, kurios nuo naujųjų mokslo metų pradžios buvo sujungtos su lenkiškomis klasėmis. Vietos lietuvių mažumos tėvai rugsėjo 3, pirmąją mokslo metų dieną po vasaros atostogų demonstratyviai neleido savo vaikams eiti į mokyklą. Artimiausia mokykla, kurioje dėstoma lietuvių kalba yra kitoje vietovėje už 50 kilometrų. Lenkijos įstatymai garantuoja tautinėms mažumoms teisę į pamokas mokyklose gimtąja kalba.

Pritarė JUKOS dalyvavimui

Lietuvos spaudoje rugpjūčio 22 d. patvirtinta, jog "Mažeikių naftos" neeiliniame susirinkime buvo priimti sprendimai, atveriantys kelią Rusijos firmos JUKOS atėjimui į "Mažeikių naftos" bendrovę. Visi akcininkai pritarė valdybos siūlymui išleisti dvi "Mažeikių naftos" akcijų emisijas, kurias JUKOS išpirks už 75 mln. JAV dolerių. Susirinkime taip pat pritarta dėl 75 mln. JAV dolerių paskolos "Mažeikių naftai", kurią įmonei suteiks JUKOS. Ši Rusijos firma tapo sparčiausiai augančia Rusijos naftos bendrovė. *Lietuvos ryto* žiniomis, vienas susirinkimo dalyvių, buvęs bendrovės Mažeikių naftos statybos direktorius akcininkas Stepas Gedminas pareiškė nepasitenkinimą valdybos sprendimu, kuriuo perpus mažinamas bendrovės įstatinis kapitalas ir panaikinama daugiau kaip 500 mln. paprastųjų vardinių akcijų.

Baltijos jūros taryba seime

Rugsėjo 3 d. Lietuvos seimo rūmuose posėdžiavo Baltijos jūros valstybių vyriausieji informacinės visuomenės plėtros pareigūnai. Jie aptarė rengiamą "Šiaurės dimensijos" veiksmų planą, kurio tikslas, pasinaudojant jau esamu Šiaurės kraštų – Suomijos, Švedijos ir kitų – išskirtinumu informacinių technologijų srityje, stiprinti viso regiono potencialą informacinės visuomenės plėtros srityje.

Pareigūnų susitikimas yra trečiasis renginys, skirtas Šiaurės dimensijos priemonių planui parengti. Numatoma, kad jis bus pristatytas ir patvirtintas š.m. rugsėjo pabaigoje vyksiančioje konferencijoje. Priemonių planas bus finansuojamas iš įvairių šaltinių – Europos komisijos, Europos fondų, Šiaurės valstybių fondų, taip pat ir valstybinių biudžetų. Seimo Informacinės visuomenės plėtros komisijos pirmininko Gintauto Babravičiaus teigimu, dėl institucinių reformų šioje srityje, Lietuva pirmajam veiksmų plano ruošimo tarpsnyje "labai neaktyviai" dalyvavo, tačiau jis tikisi, kad sustiprės Lietuvos delegacijos veikla, nes Šiaurės dimensija yra labai svarbi "viso regiono kompetentingumo kėlimo iniciatyva".

Litvakų kongresas Vilniuje

Rugpjūčio 24-30 d.d. Vilniuje vyko pirmasis pasaulio litvakų – iš Lietuvos kilusių žydų kongresas, rašo ELTA/LGTIC. Kaip pranešė Lietuvos žydų bendruomenės ir kongreso organizacinio komiteto pirmininkas dr. Simonas Alperavičius, suvažiavimo tikslas buvo skatinti litvakų tarpusavio bendradarbiavimą ir ryšius su protėvių žeme, sustiprinti jų dalyvavimą Lietuvos ekonominiame ir kultūriniame gyvenime, išnagrinėti restitucijos, karo nusikaltėlių persekiojimo, kultūrinio paveldo išsaugojimo, švietimo ir kitus aktualius klausimus.

Kongrese dalyvavo daugiau kaip 300 atstovų iš 12 pasaulio valstybių – Izraelio, Kanados, JAV, Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos, Olandijos ir kitų. Atidaryme juos pasveikino Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. Dalyviai paskelbė kreipimąsi į pasaulio žydų visuomenę, kuriame pareikšta parama Lietuvos priėmimui į ŠAS ir Europos sąjungą. "Tai būtų kuriamos modernios Lietuvos pilietinės visuomenės ir holokausto atminties garantas", rašoma dokumente, kurį pasirašė Lietuvos žydų kultūros palikimo paramos fondo valdybos ir Lietuvos žydų bendruomenės valdybos pirmininkas Emanuelis Zingeris bei Simonas Alperavičius. **RSJ**

Šiame numeryje

Bendruomeniniu keliu
Veikėjų gretos po penkiasdešimt metų labai suretėjo
Vokiečiai mato baltiečių pažangą
Teigiami vokiečių spaudos pasisakymai
Krašto apsaugos savanoriai
Savanoriškos tarnybos dešimtmetis
Pragiedruliai zanavykų krašte
Šakių rajone pagerbtas prieš 50 metų žuvęs partizanų vadas
Daina ir giesmė Mažojoje Lietuvoje III
Klaipėdos krašto lietuviškų chorų veikla
"Lietuvos kariuomenės karininkai 1918-1953"
Daugiatomės knygos I tomo sutiktuvės
Garsusis "Ąžuoliukas" Šiaurės Amerikoje
Vilniaus berniukų choras koncertuos lietuvių telkiniuose

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail – PAP Registration No. 9408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $145, paprastu paštu – $50. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.
VERIFIED CIRCULATION PAID

RELIGINIAME GYVENIME

Linkuvoje (Pakruojo rajonas) liepos 9-15 d.d. veikė stovykla, kuriai vadovavo šeši karmelitai vienuoliai iš Airijos, Vokietijos, Olandijos ir senosios karmelitų regulos vienuolijos generolo pavaduotojas M. O'Neill iš Romos. Stovykloje dalyvavo apie 40 asmenų, daugiausia jaunimo. Jie tvarkė buvusio vienuolyno aplinką, klausėsi karmelitų dvasinių pašnekesių, meldėsi, dalyvavo Mišiose, Valandų liturgijoje. Senosios regulos karmelitų vienuolyną Linkuvoje įsteigė 1634 m. Žemaičių vyskupas J. Tiškevičius, veikusį per 200 metų. Aštuonioliktame amžiuje buvo įsisteigusi pasauliečių Šventojo škaplieriaus draugija. Šiais metais suejo 750 metų, kai pradėta švęsti Škaplierinės arba Karmelio kalno Marijos šventė. Šiemet ši šventė liepos 15 d. iškilmingai buvo švenčiama Linkuvoje. Mišias kartu su karmelitais vienuoliais ir kitais kunigais koncelebravo Šiaulių vyskupas E. Bartulis. Senosios regulos ordino generolo pavaduotojas M. O'Neill, paklaustas, kada vienuolynas bus atgaivintas Lietuvoje, atsakė, kad šiuometinė stovykla esanti kaip savotiškas apsižvalgymas. Norima susipažinti su vietos sąlygomis. Svečius karmelitus į Lietuvą pakvietė vysk. E. Bartulis.

"Naujosios sandoros" evangelizacinės bendruomenės organizuota stovykla – vasaros mokykla vyko liepos 1-7 d.d. Kačerginėje. Joje dalyvavo nuo 16 iki 60 metų amžiaus skirtingų religinių bendruomenių žmonės iš Vilniaus, Šiaulių, Klaipėdos, Alytaus, Panevėžio, Vilkaviškio ir kitų vietovių. Taipgi šioje stovykloje dalyvavo Slovakijos evangelizacinės bendruomenės "Ruka života" nariai. Slovakų bendruomenės dvasios vadovas redemptoristas M. Zamkovsky kiekvieną rytą pradėdavo įvadu į asmeninę maldą. Svečiai iš Slovakijos taip pat dalijosi savo evengelizacine patirtimi. Stovyklautojai, pasidalinę į tris misijines grupes, liepos 8-14 d.d. aplankė apie 15-ka Lietuvos miestų ir miestelių. Programos vyko šventovėse, ligoninėse, gatvėse, kartais net ir turguje. Buvo lankomasi ir paskiruose namuose, kviečiant žmones į renginius. Lietuvos "Naujosios sandoros" vadovas yra T. Urbutis.

Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius rugpjūčio 9 d. arkivyskupijos kurijoje priėmė Jungtinės metodistų Bažnyčios vyskupus iš įvairių pasaulio kraštų: Norvegijos, Filipinų, Liberijos (Vakarų Afrika), Nebraskos (JAV), Teksas valstijos (JAV) ir Lietuvos jungtinės metodistų Bažnyčios superintendantą kun. D. Markay. Svečiai dėkojo arkivyskupui už krikščioniško tikėjimo pavyzdį ir papasakojo apie metodistų veiklą pasaulyje ir Lietuvoje. Šios religijos tikintieji Lietuvoje atsirado XX šimtmečio pradžioje. Susitikime buvo prisiminta ir pritarta kardinolo E. Cassidy, buvusio Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos pirmininko, mintims, išreikštoms neseniai Brighton mieste Anglijoje per pasaulio metodistų susirinkimą, jog Evangelijos skelbimas būtų tvirtesnis ir stipresnis, jei krikščionis kiti galėtų matyti taikiai sutarančius kaip brolius ir seseris, suvienytus Kristaus meilėje. Susitikimo pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius svečius pakvietė į kurijos koplytėlę, kur visi gimtąja kalba sukalbėjo "Tėve mūsų" maldą vieni už kitus ir krikščionių vienybę.

Japonai Kryžių kalne kaip dovaną lietuviams pastatė taikos stulpą, simbolizuojantį lietuvių ir japonų gerus santykius. Šią idėją įgyvendino Japonijos maldos už taiką pasaulyje organizacijos "Goios" taikos fondas. Statymo apeigose dalyvavo šio fondo pirm. H. Saionji su žmona Masami, Lietuvos prezidento patarėjas R. Gaška ir žmona Aldona, Šiaulių merė V. Stasiūnaitė, vicemerė R. Baškienė ir kiti miesto darbuotojai. Ant keturių stulpo pusių lietuvių, japonų ir anglų kalbomis užrašas: "Tebūnie pasaulyje taika. Tebūnie Lietuvoje taika". Taikos stulpą pašventino Šiaulių vyskupas E. Bartulis. Prezidento patarėjas R. Gaška perskaitė prezidento V. Adamkaus sveikinimą ir padėką šios idėjos įgyvendintojams. Už japnų tautos dovaną padėką pareiškė ir Šiaulių merė V. Stasiūnaitė ir vysk. E. Bartulis.

Punsko lietuvaitės Žolinės atlaiduose Nuotr. M. Šmitienės

Krašto apsaugos savanoriai

ANTANINA URMANAVIČIENĖ

2001-ieji metai Lietuvos savanoriškos krašto apsaugos tarnybos įsteigimo ir veiklos paminėjimo metai.

Dauguma žmonių juto poreikį palaikyti tvarką Sąjūdžio mitinguose. Atsirado aktyvių, drąsių, visur spėjančių žaliais raiščiais su Gedimino stulpais vyrų. Tai buvo Sąjūdžio žaliaraiščių apsaugos struktūra. Jie, tie patys vyrai, po 1990 m. Kovo 11-osios pasirinko Aukščiausios tarybos apsaugos kūrėjo kelią ir Sąjūdžio būstinėse registruoti savanoriais. Tie patys savanoriai tapo Krašto apsaugos departamento kariais. Pribrendo būtinybė įsteigti pasienio sargybas. Saugant savo pasienį buvo pralietas kraujas kraupią Medininkų naktį.

1991 m. sausio kruvinų įvykių išvakarėse Sąjūdžio savanorių kuopos ir būriai išaugo į Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos savanorių rinktines. Tai buvo mūsų istorijoje pavojų kupinas laikas. Buvo aišku, kad Lietuvoje esantys svetimos kariuomenės daliniai, talkinami jedinstveninkų ir kitokio plauko kolaborantų, stengsis jaunai Lietuvos valstybei, nepriklausomybę atkūrusiai, pakenkti ir grąžinti sovietinę santvarką.

Tomis atmintinomis sausio 11-13 dienomis, kai lietuvių tauta galingu žiedu apjuosė seimo rūmus, jų viduje savanoriai prisiekė Tėvynei, duodami pamatus naujos karinės organizacijos.

Stiprus savigynos instinktas užvaldė Lietuvą. Ir kaimuose, ir miesteliuose augo savanorių gretos. Iškilo būtinybė burti juos vieningon organizuoton valdomon struktūron. Tuo tikslu 1991 m. sausio 17 d. kariai savanoriai jau turėjo Aukščiausios tarybos priimtą savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) įstatymą. O kovo 1 d. buvo patvirtinta laikinoji SKAT struktūra, etatai, suformuotas štabas, tarnybos, mokymo centras, 8 rinktinės, 200 kuopų. Savanoriai ginklavosi įvairiais ginklais – kas medžiokliniais, kas iš praėjusių karų užsilikusiais.

Į SKAT štabą įėjo įvairių profesijų, daugiausia baigusių aukštąsias mokyklas, atitarnavusių privalomąją tarnybą sovietinėje armijoje. Apskričių komendantams krašto apsaugos departamentas nurodė paskirti Sąjūdžio rekomenduotus instruktorius, privalėsiančius suburti savanorius į kuopas ar būrius gyvenamose vietovėse, sutvarkyti dokumentaciją, liudijančią apie teisėtą priklausomybę Lietuvos krašto apsaugos departamento savanoriškajai krašto tarnybai.

Šiuo metu Lietuvos savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos veikia 10 rinktinių. Jų tarpe yra Dainavos apygardos I rinktinė.

Pastaroji įsteigta 1991 m. balandžio 17 d. Rinktinės vadu buvo paskirtas Arūnas Dudavičius, energingai vadovavęs iki 1995.VIII.31. Pirmąją užduotį savanoriai atliko 1991 m. balandžio mėn., saugodami LR seimą. Iš Alytaus buvo nuvykę 60 savanorių.

Prasidėjus pučui Maskvoje, savanoriai rengėsi kovai pogrindžio sąlygomis, budėjo įrengtuose postuose prie Šv. Kazimiero šventovės, ant *Dainavos* bendrabučio stogo ir prie *Saulutės* parduotuvės (tose vietose, kur tikėtasi didžiausio okupacinės kariuomenės judėjimo). Dalis savanorių nuvyko į Vilnių ginti seimo. Nuvyko ir savanoris alytiškis Artūras Sakalauskas. Gindamas seimą 1991 m. rugpjūčio 21 žuvo. (Jis savanoriu tapo 1991 m. vasario mėn.). Palaidotas šalia 1918 m. žuvusio savanorio karininko Antano Juozapavičiaus). Ant jų kapų nevysta gėlės, jiems atminti uždegamos žvakelės.

Alytaus savanoriai saugojo svarbius objektus – elektrinę, naftos produktų įmonę ir kt. Šios rinktinės gyvenime svarbus įvykis – tai 1994 m. SKAT savanorių karinio parengimo respublikinio specializuoto mokymo centro (MC) įsteigimas. Jo viršininku buvo paskirtas Edmundas Kilinskas. Iš visų Lietuvos rinktinių savanoriai mokėsi pagal 20 valandų programą.

1993 m. rinktinėje įvyko reikšmingas seminaras *Partizaninis karas,* davęs pagrindą karinio parengimo programų tobulinimui, partizaninio karo taktikos aptarimui. SKAT gavo įpareigojimą pašaukti 253 jaunuolius į Lietuvos kariuomenę. Aktyviai dalyvavo popiežiaus Jono Pauliaus II susitikime Vilniaus Vingio parke, Kauno Santakoje, prie Kryžių kalno.

Palaikomi glaudūs ryšiai su visuomene. Savanoriai kviečiami į mokyklas, bendrauja su partizanais, politkaliniais, tremtiniais, šauliais. 1995-1998 m. MC viršininku dirbo Adolfas Barysas. Mokė karius vadovaudamasis danų karių rengimo metodika. Tais 1995 metais buvo parengta 213 karių, 96 būrių vadai, 64 ginklininkai, 33 vairuotojai-mechanikai, 20 sandėlininkų ir kuopininkų.

1996 m. surengė Dainavos apygardos partizanai tris ekspedicijas *Partizanų takais,* įamžindami partizanų žūties ir kovų vietas knygoje *Dainavos apygardos partizanų takais.*

1998 m. MC viršininku buvo paskirtas ltn. Ričardas Dumbliauskas. Mokymo programos rengiamos atsižvelgiant į NATO standartus. Tęsiami bendri mokymai su kitų kariuomenės struktūrų kariais ir NATO valstybių kariais.

1999 m. Alytaus MC suteiktas Liongino Baliukevičiaus (Dainavos apyg. partizanų vado) vardas. MC 2000 m. per 6 mėnesius apmokė 424 kariussavanorius.

Dainavos apygardos I rinktinė įsikūrusi pietinėje Lietuvoje. Jos teritorijai priklauso Alytaus, Lazdijų, Varėnos rajonai, Alytaus ir Druskininkų miestai. Rinktinėje apie 1,000 karių savanorių ir apie 200 profesinės karo tarnybos karių, 5 batalionai.

Rinktinės vadais buvo plk. ltn. Arūnas Dudavičius, mjr. Kęstutis Leonavičius, mjr. Juozas Svetlauskas, dabar plk. ltn. Valdas Kiveris.

SKAT-KASP 10-čiui dienos šviesą išvydo redaktoriaus kpt. Vytauto Voverio, dailininko Valerijaus Jucio ir korektoriaus Petro Dabulevičiaus leidinys – 167 psl. knyga *Krašto apsaugos savanorių pajėgos 1991-2001.*

Ypač minėtinas krašto apsaugos ministerio Lino Linkevičiaus pareiškimas: "SKAT yra sudėtinė kariuomenės dalis, to niekada negalima pamiršti, tai įpareigojantis dalykas. Kita vertus, savanorių tarnyba yra didžiulis potencialas, tokią struktūrą yra pigiau išlaikyti negu reguliarią kariuomenę. Ateityje svarbų vaidmenį turės vaidinti savanorių mokymo centrai, teks rengti jaunimą karinei tarnybai".

(Naudotasi literatūra: *Krašto apsaugos savanorių pajėgos*)

Iš k.: atsargos seržantė Birutė Lukoševičienė, plk. ltn. Arūnas Dudavičius, partizanas dim. ltn. Kazimieras Savičius ir a.a. Arūno Sakalausko tėvai – Genovaitė ir Pranas Sakalauskai Ntr. A. Urmanavičienės

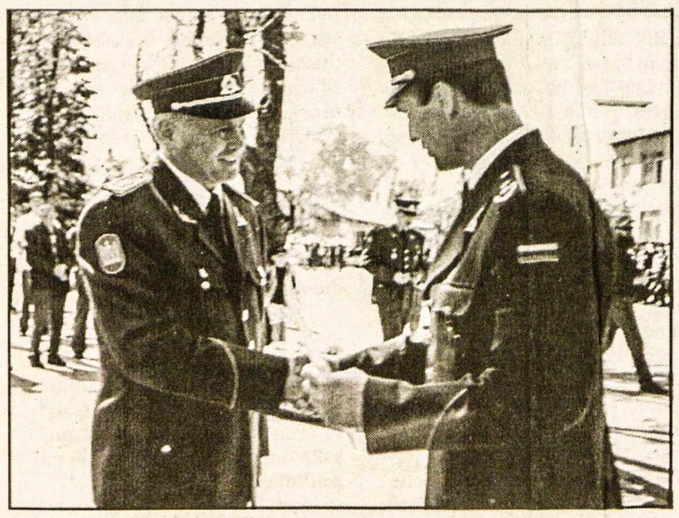

Krašto apsaugos savanorių pajėgos – KASP Dainavos apygardos I-osios rinktinės vadas plk. ltn. Vladas Kiveris įteikia apdovanojimą savanoriui-kūrėjui vyriausiam Lietuvos kariuomenės kapelionui plk. ltn. Juozui Gražuliui. Jis – vienas pirmųjų Dainavos apygardos I-osios rinktinės savanorių Nuotr. A. Urmanavičienės

Simno kapinėse prie paminklo žuvusiems partizanams kalba partizanas karys-savanoris Kazimieras Savičius. Prie vėliavos – partizanų vado Adolfo Ramanausko dukra Auksė

PRANEŠIMAS IŠ SEINIJOS

Paminklas lenkų kariams

Oficialiai buvo skelbiama, kad tai paminklas žuvusiems lenkų kariams, kovojusiems su bolševikų armija, bet iš tikrųjų – su Lietuvos kariais

Š.m. rugpjūčio 18 d. Berznyko Punsko apylinkėse kapinėse buvo atidengtas paminklas 1920 metų kovose su lietuviais kritusiems lenkų kariams. Iškilmėse dalyvavo Lenkijos premjeras J. Buzek, parlamentarai, prezidento kanceliarijos ir kariuomenės atstovai, aukšti dvasininkai, vietos lenkų visuomenė, veteranai.

Oficialiai šis renginys buvo vadinamas Nemuno operacijos 81 metinių minėjimu. 1920 metų rugsėjį lenkai susirėmė ties Nemunu su besitraukiančia bolševikų armija, kuriai vadovavo rusų generolas Tuchačevskis. Susirėmimai vyko ties Gardinu, Lyda ir Punsku. Lenkai nugalėjo raudonąją armiją ir privertė rusus pasirašyti Rygoje taikos sutartį.

Seinuose ir apylinkėse anuo metu jokių bolševikų nebuvo. Čia kovojo lenkai su lietuviais. 1920 metų rugsėjo 22 d., pagal maršalo J. Pilsudskio planą, reikėjo iš Seinų išvaryti lietuvius, kad būtų atviras kelias į Vilnių. Lietuviams tuomet nepavyko apginti Seinų, Punsko ir kitų etninių žemių, jie nepajėgė atremti geriau ginkluotų ir žymiai gausesnių lenkų pajėgų. Mūšyje ties Seinais už Tėvynės laisvę tuomet galvas paklojo keliasdešimt Lietuvos savanorių.

Po daugelio metų, aštuntajame dešimtmetyje, Seinų krašto lietuviai, padedant materialiai tautiečiams iš Kanados ir Amerikos, pastatė Berznyko kapinėse labai kuklų paminklą, kuris čia stovi ir po šiai dienai. Tiesa, pakrypęs, apgadintas laiko ir lietaus, apaugęs krūmais. Daugel metų paminklas stovėjo pačiame kapinių pakraštyje. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, į Berznyko kapines užsukdavo dažnas lietuvis politikas, tautinių švenčių proga tautiečiai ir Lietuvos diplomatai čia padėdavo gėlių, uždegdavo žvakutes. Ir štai šių metų pavasarį, šalia lietuvių savanorių paminklo, pradėjo kilti kitas paminklas. Seinuose įsikūręs statybos komitetas jį sudaro tie patys žmonės, kurių iniciatyva Seinuose prieš dvejus metus pastatytas paminklas karinei lenkų organizacijai "Polska Organizacja Vojskova", suorganizavusiai vadinamą Seinų sukilimą, nusprendė Berznykų kapinėse pastatyti paminklą lenkams, žuvusiems kovose su lietuviais. Visuomenės lėšomis pastatytas paminklas ir buvo atidengtas rugpjūčio 18-ąją.

Net patiems lenkams abejonių kėlė tai, kad Berznykas pasirinktas ta vieta, kur minima lenkų pergalinga Nemuno operacija prieš bolševikus. Čia juk bolševikų nebūta, nebuvo ir jokių kovų su jais. "Keistas terminas" – po iškilmių rašė lenkų laikraštis. Žurnalistas klausė Balstogės vaivadą Krystyną Lukašuk, kodėl pasirinkta minėjimui vieta, kur lenkai nekovojo su bolševikais, tik su lietuviais. Vaivada aiškino, kad čia, Seinų apylinkėse, lenkų kariuomenei kelią į Druskininkus, Vilnių ir Gardiną pastojo Lietuvos kariai.

Galima manyti, kad Berznyke vykęs minėjimas susijęs su Lenkijos parlamento rinkimų vajumi. Tai liudija dalyvavimas šiose iškilmėse Lenkijos premjero J. Buzeko, kuris prie paminklo pasakė patriotinę kalbą. Tiesa, jis ragino lietuvius ir lenkus susitaikymui, tačiau čia pat priminė: "Seinų mūšis įgalino lenkus atgauti savo pakraščius, į kuriuos jie seniai pretendavo". Premjeras kalbėjo, kad 1920 metų mūšiuose lenkų armija atstūmė raudonąją armiją ir "... jos sąjungininką – lietuvių pajėgas". Ir kitų kalbėjusių pasisakymuose dažnai skambėjo žodžiai apie lenkiškų pakraščių (lenkiškai *kresų* – tai yra Vilniaus, Gardino, Lvivo ir kitų žemių) gynėjus, kritusius už šį lenkiškosios žemės lopinėlį.

Kai kuriuose lenkų spaudos komentaruose buvo teigiama, kad Lietuva atmetė lenkų ištiestą susitaikymo pasiūlymą. Atseit, Berznyke tikėtasi Lietuvos vyriausybės vadovo A. Brazausko. Tačiau Lietuvos ambasadorius Lenkijoje Darius Degutis paneigė informaciją, kad Lietuvos vyriausybės vadovas buvo kviečiamas į šias iškilmes. Lietuvos ambasada taip pat paneigė lenkų spaudoje pasirodžiusią informaciją, kad tai lietuviai pradžioje norėję statyti Berznyko kapinėse bendrą paminklą lietuviams ir lenkams kariams ir paskui atsisakę šio sumanymo. Iš tikrųjų prieš keletą metų buvo kalbama apie tai, kad bendrai galima būtų tvarkyti kapinių aplinką, tačiau dabar šis klausimas jau nebeaktualus – aiškino LR ambasados patarėjas G. Puodžiūnas.

Kai kurių stebėtojų nuomone, Berznyko renginyje vyravusi dvasia buvo tolima susitaikymo dvasiai. Tądien daugelio lenkų politikų pasisakymuose skambėjo nacionalistinės nuotaikos.

Beje, nors į šį renginį nebuvo pakviesti Lenkijos lietuviškų organizacijų atstovai, tačiau tai nekliudė lenkų žiniasklaidai apkaltinti juos, ateit, ir jie, kaip ir Vilnius, atstūmė lenkų ištiestą susitaikymui ranką.

Kaip pastebėjo kai kurie nepriklausomi stebėtojai, iš tikrųjų Berznyko kapinėse buvo galima puikiai suorganizuoti lietuvių ir lenkų susitaikymo iškilmę. Tačiau šis renginys toli gražu neatitiko susitaikymo dvasios, o priešingai, sukompromitavo pačią idėją. **ž.m.**

Vokiečiai mato...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

neturėdama jokios įtakos, ypač didžiųjų tautų tarpe. ES pirm. italas Prodi bei plėtotės pirm. vokietis G. Verheugen tą ugrofinų tautos baimę nuramino tokiais žodžiais: ES yra valstybes gerbianti sąjunga.

Kitaip mano Estijos užs. reik. min. Tomas Ilves. Jis pareiškė dienraščio atstovui, esą tik po septynerių metų estai galės laisvai dirbti Vakarų Europoje (tai vokiečių nuomonė, K.B.). Norvegai ir islandiečiai, nors nepriklauso ES, gali laisvai dirbti Vakarų Europoje. Taip pat ES priešininkai tvirtina, kad ir be ES Estijos ekonominis gyvenimas eina pirmyn, keliamos algos, mato savoje tėvynėje "estišką Šveicariją". ES plėtros pirm. vokietis G. Verheugen įspėjo estus nepervertinti savęs, nes pasisakius gyventojams "ne", gali nutrūkti ir užsienio investicijos. Estų spauda vokiečio žodžius pavadino akiplėšiškumu.

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

A†A
piloto
LEONARDO ŽILVYČIO

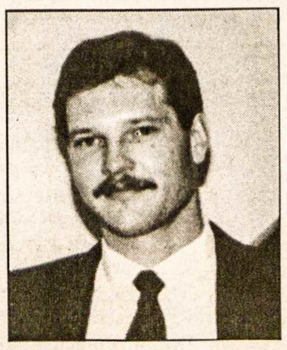

tragiškai žuvusio lėktuvo nelaimėje 1991 m. rugsėjo 18 d., 10 metų mirties prisiminimo proga šv. Mišios bus atnašaujamos Hamiltono Aušros Vartų šventovėje, **2001 m. rugsėjo 22, šeštadienį, 12 val.**

Liūdintys – *tėvai Alina ir Kazys, brolis Algis ir sesuo Irena su šeimomis*

A†A
JONUI BRAZLAUSKUI

staigiai mirus Londone, Ont., mylimai žmonai JANEI, dukrai KRISTINAI, žentui JUOZUI AUGAIČIUI, vaikaitėms – RASAI, LINAI ir ASTAI bei visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą –

KLB Otavos apylinkė

Partizanas Pranas Runas – Daugirdas (k.) "Tauro" apygardos adjutantas, ir Aleksandras Grybinas – Faustas "Tauro" apygardos vadas 1949 m.

Pragiedruliai zanavykų krašte

ANTANINA GARMUTĖ

Istorija atsidūsta ir tarsi sustabdo laiką. Akimirkai. Tokią ypatingą akimirką zanavykų žemės širdyje, Šakių rajone, susirinko gausus būrys žmonių pagerbti čia kovojusio ir prieš 50 metų žuvusio vieno iš *Tauro* apygardos partizanų vadų – apygardos adjutanto ir prokuroro, majoro Prano Runo.

Anuomet čia žuvo 31 partizanas iš Paežerėlio valsčiaus. Dabar – ant aukšto Nemuno kranto, jaukioje medinėje Ilguvos šventovėje, šv. Mišias už jų vėles atnašavo ir prasmingą pamokslą bylojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Akys akylai stebi laukų platybes, kur sodrioje sodų žalumoje, ąžuolų ir uosių pavėsyje, turėtų glaustis Runų sodyba. Bet... Sodybą su žeme sulygino okupantai. Negalėjo jie leisti, kad bent koks ženklas išliktų... Apie tuos, kurie gyvybes atidavė už Tėvynės laisvę. Apie paprastą ir taurią lietuvių šeimą, kurioje nė vienas jos narys (!) nepadlaižiavo atėjūnams. Negarbino komunistų!

Pirmasis Runų šeimos protėvis įsikūrė dabartinėje Šakių apskrityje, Plokščių valsčiuje, Bundzų kaime 17 š., kai išgelbėjo vieno kilmingo žmogaus gyvybę. Už tai buvo apdovanotas 33 ha žemės, spirito varykla ir užeiga (vėliau pertvarkytos į plytinę ir linų mynimo jaują).

Caro laikais partizanų tėvas Pranas Runas, vietinis knygnešys, baigė keturias klases, kurį laiką gyveno Anglijoje. Jis buvo apsišvietęs žmogus: laisvai kalbėjo lenkiškai, rusiškai, angliškai. Todėl 1918 m. paskelbus nepriklausomybę savo ūkyje įsteigė pirmąją Šakių apskrityje lietuvišką pradinę mokyklą. Dienomis joje mokėsi vaikai, vakarais – suaugusieji. Motina Viktorija Girdauskaitė-Runienė buvo energinga, darbšti ir gera šeimininkė. Šeimoje užaugo keturi vaikai: Pranas, Birutė, Vytautas ir Irena.

Šeimą stipriai sukrėtė Tėvynės okupacija ir bolševikinis teroras. Prasidėjus vokiečių-rusų karui Birutė Runaitė, kuri mokėsi Kaune, taip pat ir jos brolis Pranas, tapo birželio sukilėliais. Birutė buvo drąsi mergaitė ir su ginklu rankose gynė nuo susprogdinimo Aleksoto tiltą, kurį puolė besitraukiantys bolševikai. Ji buvo sunkiai sužeista ir tapo pirmąja sukilėlių auka. O gimtinėje tuo metu tėvai slapstė vaikinus nuo kariuomenės. Vyriausias sūnus Pranas dirbo agronomu, o jaunesnysis – Vytautas mokėsi generolo Plechavičiaus karininkų mokykloje. Birutė pamažu sveiko. Buvo gražūs šeimos planai, gimė kilnios svajonės. Bet antroji bolševikų okupacija privertė apsispręsti: bėgti ar pasilikti... Runai nepasitraukė į Vakarus. "Palikti Lietuvos neleido širdis" – prisimena Birutė savo knygoje *Tau, mano tėvyne* (leidykla Ramona, Marijampolė, 1999 m.).

Likimas lėmė jiems Tėvynę ginti. Kartu su tėvu subūręs gimtojo krašto vyrus, į kovą prieš okupantus išėjo sūnus Pranas Runas; išsivedė jis ir 18-metį brolį Vytautą. Birutė Runaitė – partizanų ryšininkė, vėliau partizanė Skirmutė. Tėvus ir jauniausiąją sesutę Ireną okupantai ištrėmė į Šiaurės Uralą 1945-jų rugpjūtyje.

Garbingus puslapius į Lietuvos laisvės kovų istoriją per ištisus ilgus septynerius (!) savo partizanavimo metus įrašė zanavykų krašto partizanų vadas Pranas Runas. Jam patikėtos įvairios atsakingos pareigos – rinktinės vadas, štabo viršininkas, lektorius, *Tauro* apygardos adjutantas ir prokuroras. Nebuvo kerštingas, mėgo humorą. "Aš auklėju tautiečius, netgi stribus" – sakydavo. Kartą iš apgirtusių stribų jis paėmė ginklus, o juos pačius paleido. Kitąkart raitas jojo aplankyti tėvų sodybos. Sutikęs Plokščių NKVD viršininką Kučincikovą su palyda, gražiai rusiškai pasisveikino *zdravstvujte*, ir nujojo savo keliu. Ne tokį – mandagų – įsivaizdavo okupantų pareigūnas lietuviškųjų miškų siaubūną, iš nuostabos vėliau sužinojęs, kas jis, ir negalėjęs atsikvošėti.

Skaudus smūgis šio krašto partizanams buvo gausūs ryšininkų ir rėmėjų suėmimai. 1945 m. rugsėjo 12 d. mūšyje su stribais ir enkavedistais Plokščių girioje žuvo šeši partizanai, tarp jų ir Prano Runo brolis Vytautas-Rimgaudas. Jį peršovė, kai skubėjo pagalbon sužeistam kovos draugui Stasiui Mozūraičiui. Partizanų kūnus priešai sumetė ant vieškelio gimtajame Bundzų kaime. Vėliau juos – sudaužytus, suspardytus niekino Plokščiuose ir Gelgaudiškyje. Užkasė Gelgaudiškio pamiškėje. Šią vietą žymi 1991 m. iškilęs koplytstulpis.

Už narsumą ir sumanumą kovoje su priešu Pranas Runas-Daugirdas gavo daug padėkų ir apdovanojimų, turėjo majoro laipsnį. Tačiau sunkios gyvenimo sąlygos pakirto kovotojo sveikatą – jis susirgo reumatu ir aktyviaja plaučių tuberkulioze. Jį sekti buvo užverbuoti patyrę MGB agentai: Kadugys, Rūtelė, Zuikis, Vilkas, Puidokienė ir kiti. (Jų tikrosios pavardės saugiai tūno slaptuose archyvų stalčiuose).

1951 m. birželio 16 d. popietę, išduotas ir apsuptas, nelygioje kovoje sužeistas Pranas Runas, nenorėdamas gyvas pasiduoti, nusišovė. Kovotojas mirė laisvas, neišdavęs savo idealų.

Prano Runo-Daugirdo palaikų užkasimo vieta nežinoma. Kai jo sesuo Birutė Runaitė, grįžusi iš lagerių, bandė sužinoti brolio likimą, buvę ryšininkai pasakojo, kad jo lavonas buvo numestas Šakių milicijos koridoriuje. Saugumiečiai, norėdami nufotografuoti, sodino, statė ir vinimis prikalė jį prie sienos. Sesuo pakraupusi, paklausė: "Per kur prikalė?" "Per krūtinę" – atsakė...

Grįžę į Lietuvą – namuose be namų – buvo abi seserys Runaitės. Niekas čia jų nelaukė, neįdarbino, neregistravo. Tėviškę su žeme sulygino, medžius iškirto, išrovė, išdegino kolchozo pirmininkas, buvęs stribas. Kur jis dabar? Ar tik nesididžiuoja, kaip kai kurie ekskomunistai, savo "tyliąja rezistencija"?

O seserys Runaitės – Birutė Šidlauskienė ir Irena Belickienė, perėjusios ugnį ir vandenį, atlaikiusios visus išbandymus, ir šiandien yra aukštos kvalifikacijos ekonomistės-finansininkės. Savo sąžiningu darbu, nelengvu, bet doru gyvenimu, uolia ištikimybe gimtajam kraštui seserys tęsia brolių-didvyrių krauju aplaistytą Tėvynės meilės estafetę.

Patinka sesėms bendrauti su jaunimu. Auklėti jį gyvais pavyzdžiais. Abi – konservatorių partijos narės, o Irena dar ir Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Kauno skyriaus pirmininkė. Jos dažnai lankosi mokyklose, bendrauja su ateitininkais, skautais. Irena sako: Kai papasakoju jiems apie atsilankymą bunkeryje, kai nešiau broliui maistą, granatas ir kokia tai buvo rizika, apie tai, kad abu broliai žuvo ir paklausiu: "Vaikai, o jūs ar taip pasielgtumėte"? Išgirstu atsakymą: "Taip!" Taigi, kovota ir vargta ne veltui.

Kodėl klesti nesąžiningumas?

Lietuvoje daug apgailėtinų reiškinių. Jų ištakos glūdi tautos dalyje, praradusioje sąžinę nužmoginimo sistemoje

GIEDRĖ MILUKAITĖ, gydytoja-psichiatrė

Sovietiniai okupantai niekaip negalėjo sunaikinti tyrosios tautos gelmės. Daugybė lietuvių už jokius pinigus, už jokias viliones nesutiko tarnauti pavergėjams. Ir tarp jaunų žmonių, gimusių jau nelaisvėje, sužibėdavo toks laisvės ilgesys, toks tiesos troškulys, kad ir nepaisant visų žiauriausių persekiojimų, ėmė rastis slaptų jaunimo organizacijų. Tai ypač išryškėjo Lietuvoje septintajame dešimtmetyje. Okupantam tai kėlė baimę. Jie nervinosi, suprato, kad taip paprastai nesuvirškins lietuvių tautos, reikia kažkokio kito totalinio plano... kagebistinio.

Įtraukta tautos dalis į kagebistinį tinklą pasijuto stipriau, saugiau. Ta boklaškėlė tirpios kavos, majonezo indelis, žaliųjų žirnelių skardinėlė kas savaitę rodė sovietinės valdžios malonę, dėmesį, beje, primindavo ir raudonojo šunyčio pareigas.

Vis plečiantis tokiam reiškiniui, jis tapo lyg ir sovietinio gyvenimo kasdienybe mažai mąstančio lietuvio sąmonėje. Jį mažiau ir mažiau griaužė sąžinės kirminas. Tiesa, daugelio tautiškumas ir religija dar nebuvo sunykę, tačiau į taurius idealus buvo žiūrima jau pro raudoną prizmę. Jų sąžinė, giliai sužeista, suluošinta, savo vaikams nieko švento širdyje neįžiebė, jokio tyro augalėlio nepasodino į jų sielas, kuris gaivintų žmogų, gyvenimo verpetuose, saugotų nuo klystkelių.

Sunku pasakyti, kokia dalelė lietuvių tautos sąžinės ištirpo toje tirpioje kagebistinėje kavoje, bet esu tikra, kad jų augančioji karta, visa tai matydama, visa tai patirdama, paėmė giliai į širdį ir be didelių skrupulų nuėjo dar toliau...

Todėl šiandien baisimės po platųjį pasaulį pasklidusiais mūsų lietuvaičiais prekiaujančiais narkotikais, prostitucijos biznieriais, be sąžinių žalojančiais savo tautos jaunus merginų gyvenimus, gaujomis mafijozų tėvynėje, praradusių bet kokį žmogiškumą.

Jie nuo vaikystės matė, patyrė, kad gardesnį kąsnį gyvenime nesunku pelnyti, pardavus savo sąžinę. Tai kam gi daug prakaituoti, kam tas sąžiningas darbas?! Kitą jų sampratą patvirtina ir valstybės vyrų nesąžiningumas, savanaudiškumas, sukčiavimas – ne toks jau retas reiškinys laisvoje Lietuvoje. Tautai, kaip oro, trūksta nesusitepusių, taurių idėjos žmonių. Tokia jau lietuvio natūra. Jam reikia švyturių! Jam reikia Valančių, Kudirkų, Petrų Kriaučiūnų!!!

Be abejonės yra mūsų tautoje skaidrių asmenybių savo idealais. Iš jų atsiranda ir švyturių, bet juos bematant apdrabsto purvais. Juk iki laisvos Lietuvos valdžios viršūnių reikėjo eiti sovietinės santvarkos montuotais laiptais, kuriais ir dar vis naudojamasi... Būtų naivu galvoti, kad šios teisiškai ir morališkai atgyvenusios kopėčios valdžion yra neramstomos ir neremontuojamos buvusio didžiojo brolio...

Prisiminkime ne taip tolimą istoriją, kaip sovietų buvo kišamasi anos laisvos Lietuvos laikais į mūsų valstybės aparatą! Kokiomis sunkiomis aplinkybėmis dirbo valdžios vyrai ir kiek išdavysčių jau tada patyrė Lietuva. Jau vien Vidaus reikalų ministerio Skučio ir Valstybės departamento direktoriaus Povilaičio areštas ir atidavimas raudonųjų budelių teismui yra neišdildomas tautos sąžinės priekaištas.

Budriai budėkime su ja širdyje prie atgautos laisvės vartų!

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS Vladimiro kalėjime

Lenkiškosios mokyklos nustelbia lietuviškąsias

Pietryčių Lietuvos (Vilniaus rajono ir Šalčininkų rajono) savivaldybių darbuotojai, seniūnijų seniūnai, pavieniai darbdaviai (daugiausia Lenkų rinkimų akcijos atstovai): grubiai verčia tėvus perkelti savo vaikus iš lietuviškų švietimo įstaigų į lenkiškas (Milkūnai, Jurgelionys, Čiužakampis, Dieveniškės); tėvams, kurių vaikai lanko lietuviškas švietimo įstaigas, neįmanoma įsidarbinti arba jie iš darbo atleidžiami, negauna lengvatų, socialinių pašalpų ir kt.

Savivaldybės įtvirtino nuostatas, kad už darželį apmoka tėvai. Tuo tarpu Lenkijos "Caritas" skiria didžiules lėšas (2000 metais – 600,000 zl.) ir apmoka tėvų mokestį tik už lankymą lenkiškų darželių (Šalčininkai, Butrimonys ir t.t.); labdarą per seniūnijas skiria tik toms šeimoms, kurių vaikai lanko lenkiškas mokyklas ar darželius. Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybės stato naujas tik lenkiškas mokyklas, darželius ar jų priestatus (Kalveliai, Grigaičiai, Rudamina ir kt.), o lietuviškos mokyklos, nepaisant ten dirbančių mokytojų pastangų (pvz. Nemenčinės, Paberžės), baigia griūti.

Pasaulio banko paskola (keli milijonai) taip pat panaudota tik savivaldybės pavaldume esančioms lenkiškoms mokykloms atnaujinti (Vilniaus rajone – Rudaminos lenkiška, Šalčininkų rajone – Šalčininkų miesto lenkiška mokykla).

Reikia pastebėti, kad gerai veikia sutvarkytos 3-4 apskrities pavaldume esančios lietuviškos mokyklos. Visose kitose vietovėse (apie 70) lenkiškos mokyklos materialine baze, šeimų rėmimu žymiai pranoksta mokyklas valstybine kalba (kai kur lietuviškoms mokykloms leidžiama naudotis lenkiškų mokyklų fizikos, chemijos, kabinetais, kompiuterių klasėmis, bet tai išimtis). Tokia padėtis susidarė dėl to, kad lėšas valdo savivaldybės (Lenkijos parama palyginus ženkli, bet nėra pagrindinė).

Todėl kreipiamės į darbdavius: siekiant kompensuoti šią nelygybę bei nebaudžiamą savivaldybių savivalę, priimant žmones į darbą, teikiant paramą ar kitais panašiais atvejais, – prašome atsižvelgti į tai, kokią švietimo įstaigą lanko Jūsų darbuotojo vaikai.

Būsime dėkingi, jeigu paremsite konkretų Pietryčių Lietuvos darželį, mokyklą valstybine dėstomąja kalba ar pervesite lėšas į *Vilnijos draugijos* sąskaitą, nurodydami lėšų panaudojimo būdą.

Sąskaitos nr. 700023 Lietuvos Žemės ūkio banko Vilniaus skyrius, kodas 260101424.

Vilnijos draugija, tel. 627009

Šienapjūtė Lietuvoje, Zarasų krašte Nuotr. I. Ross

Zanavykijos didvyrių pagerbimas 2001 m. vasarą. Seserys Runaitės viduryje, šalia – A. Garmutė

Amerikietės knyga apie lietuviškus audinius

Kati Reeder Meek "Reflections from a Flaxen Past, for Love of Lithuanian Weaving"

VIDA RIMIENĖ

Mes susipažinome su Kati Meek 1985 m. per *Lietuvių tautodailės ir liaudies meno parodą* Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje. Kati pradėjo austi 1969 m. Gyvendama Ohio valstijoje, ji gavo stipendiją būti "artist in residence" ir priklausė pažengusiai audimo grupei.

1982 m. buvo pateiktas projektas išausti lovatiesę. Vartydama audinių knygą, ji rado seną pavyzdį lovatiesės, austos su pervarom lietuvės imigrantės 1814 m. Kati susidomėjo pervarom ir Lietuva. Noras susipažinti su lietuvišku audimu atvedė ją į Čikagą, į tautodailės parodą. Čia pamačiusi tiek daug raštuotų audinių, atliktų sudėtinga technika, susižavėjo lietuvišku audimu, pasiryžo išmokti taip austi ir supažindinti kitas audėjas su šiuo menu. Jai teko mokytis pas Aldoną Veselkienę ir Anastaziją Tamošaitienę.

Nuo 1985 m. autorė audžia, tyrinėja ir rašo apie lietuvišką audimą. Ji dėsto ir veda kursus bei seminarus audėjoms ir tekstilės mėgėjų grupėms Amerikoje ir net Europoje. Ji priklauso įvairiom audėjų organizacijom ir yra mėgstama paskaitininkė, kasmet dalyvauja *Convergence* audėjų suvažiavimuose su paskaitom ir seminarais. Taip pat ji yra gavusi daug premijų už savo audinius.

Po dviejų kelionių į Lietuvą, kur Kati rado daug vertingos medžiagos archyvuose, M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune ir Lietuvos valstybiniame muziejuje Vilniuje, jos svajonė išsipildė, nes ji galėjo parašyti šią knygą.

Reflections from a Flaxen Past, for Love of Lithuanian Weaving susideda iš 9 skyrių, 208 puslapių, turi 495 nuotraukas, kurių 391 yra spalvota. Gale knygos randame išsamią bibliografiją, lietuviškai/anglišką žodyną, naudingus šaltinius: pvz. muziejus, kur yra lietuviški audiniai, audėjų organizacijas, kur galima pirkti siūlus bei audimo reikmenis.

Autorė įdomiai pradeda kiekvieną knygos skyrių, naudodama skirtingą lininių audinių raštų nuotrauką, pateikia trumpą to skyriaus apibūdinimą.

Pirmoje dalyje autorė pristato trumpą Lietuvos istoriją, žemėlapį ir apibūdina lietuviškus tautinius drabužius pagal apylinkes. Antroje dalyje autorė pasakoja, kaip ji susipažino su lietuvėm audėjom Čikagoje ir Kanadoje. Tyrinėdama lietuvišką audimą, ji aprašo savo nuotykius ir išgyvenimus Lietuvoje. Pasakojimas papildomas nuotraukomis – audinių, tautodailės dirbinių ir kelionės vaizdų.

Trečioje dalyje randame prieškarines istorines nuotraukas rodančias linų rinkimą, apdirbimą, verpimą ir audimą. Nuotraukos perfotografuotos iš M. K. Čiurlionio Dailės muziejaus archyvo Kaune. Tai gali būti įdomu kiekvienam studijuojančiam tekstilės istoriją. Šiuolaikinės nuotraukos sudaro trumpą sekančią dalį. Autorė nori parodyti, kad audinių raštų įtaka randasi kasdieniniame gyvenime, pvz. architektūroje, dainose, šokiuose.

Penktoje dalyje autorė pristato dalį lietuvių audėjų, su kuriomis ji susipažino Amerikoje, Kanadoje ir Lietuvoje. Kati vaizdžiai aprašo kiekvieną asmenį. Taip pat čia randame tų audėjų ir jų įvairių darbų nuotraukas

Šešta dalis susideda iš pavyzdinių raštų, kuriuos galima panaudoti audimui, mezgimui ir siuvinėjimui. Kiekvienam raštui parodytas suvėrimas. Raštai parinkti iš Gražinos Urbonienės rinkinio. Toliau seka 10 audėjų pasiūlyti ir paruošti skirtingi projektai, įvairaus gabumo audėjom ir rankdarbių mėgėjom pvz.: austi lengvą rinktinę juostą, siuvinėti lėlių drabužius lietuviškais raštais, austi užuolaidas, austi krikšto rūbelius. Šiems užsiėmimams yra nuotraukos, pavyzdžiai, aprašymai ir suvėrimai.

Aštunta dalis priklauso autorei ir jos audiniams. Šie darbai parodo kokią įtaką lietuviškas audimas turėjo jos audime. Kiekvienas audinys yra apibūdintas su nuotraukom, aprašymu, raštais ir raštų suvėrimu. Kati gailisi, kad ji negali būti lietuvė audėja, bet po tiek daug metų tyrinėjimo ir studijų matosi lietuvių įtaka jos audiniuose.

Įdomi devintoji dalis, tai linų auginimas, apdirbimas, verpimas ir audimas. Kati parsivežė kilogramą linų sėklų iš Lietuvos ir aprašo savo įspūdžius auginant linus su savo seserim Michigan valstijoje. Ji turėjo pritaikyti reikalingus įrankius linų apdirbimui. Toliau Kati aiškina apie tų linų verpimą ir audimą. Seka naudingi jos patarimai lininių audinių užbaigimui ir priežiūrai. Kati Meek praleido beveik 18 metų tyrinėdama lietuvišką audimą. Už knygas gautą pelną skiria Čiurlionio dailės muziejui ir Lietuvos valstybiniam muziejui.

"Vaiko tėviškės namų" organizacijos globotiniai našlaičių kaime prie Marijampolės

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LAISVOJE TĖVYNĖJE

PADAUGĖJO SAVIŽUDYBIŲ

BNS/LGTIC praneša, kad lietuviai iš visų Europos tautų yra labiausiai linkę į savižudybę: 100,000 Lietuvos gyventojų tenka 44 savižudybės. Rusijoje šis rodiklis yra 39, Estijoje – 33, Vengrijoje – 32. Europos sąjungos valstybių vidurkis yra 20. Savižudybių Lietuvoje padaugėjo 1991-1996 m. – 100,000 gyventojų nuo 26.5 iki 46.4. 1997-1999 m. šis skaičius sumažėjo iki 42, bet 2000 m. vėl padaugėjo. Dažniausiai žudosi didmiesčių gyventojai (53% visų savižudybių), vyrų 5 kartus daugiau negu moterų. Pagal amžių didžiausios rizikos grupė yra 40-49 m. amžiaus kaimo vyrai. Moterų didžiausios rizikos grupė yra 40-49 m. amžiaus kaimo gyventojos ir vyresnės kaip 75 m. miestų ir kaimo moterys. Šiuos duomenis spaudos konferencijoje rugpjūčio 16 d. pateikė straipsnių rinkinio *Savižudybių prevencijos idėjos* sudarytoja, Vilniaus universiteto Klinikinės ir socialinės psichologijos katedros vedėja Danutė Gailienė. Kartu su knyga buvo pristatytas ir Lietuvos valstybinės savižudybių prevencijos strategijos projektas, kurį parengė vyriausybės nutarimu sveikatos apsaugos ministerijoje sudaryta grupė, vadovaujama viceministerio Eduardo Bartkevičiaus.

NELEGALI GAMYBA

Šilutės rajone per septynis šių metų mėnesius policija surado kelias dešimtis naminės degtinės gamybos fabrikėlių, sulaikė pusšimtį samdomų jaunų darbininkų bei sunaikino daugiau kaip tūkstantį litrų pagamintos "naminukės", praneša BNS/LGTIC. Nuo metų pradžios iki rugpjūčio 1 d. sunaikinta 1,150 litrų gatavos degtinės, išpilta 33,390 litrų paruošto raugo. Visiems gamintojams iškeltos baudžiamos bylos. Teismo pripažintiems kaltais baudos siekia iki 12,500 litų. Naminės degtinės gamyba garsėja Gardamo seniūnijos kaimai, rašoma dienraštyje *Klaipėda*.

TRANSPORTAS NEĮGALIESIEMS

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 1 d. perdavė žmonių su negalia visuomeninėms organizacijoms 8 specialiai įrengtus mikroautobusus, rašo BNS/LGTIC. Jie paskirti Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos "Viltis" Lazdijų, Pakruojo ir Vilniaus padaliniams, Lietuvos invalidų draugijos Elektrėnų miesto, Kalvarijos savivaldybės, Mažeikių rajono skyriams, Lietuvos žmonių su negalia sąjungai ir jos Panevėžio skyriui. Tikimasi, kad vienas mikroautobusas nuolat teiks transporto paslaugas nuo 30 iki 50 neįgaliųjų. Planuojama įsigyti iš viso 60 mikroautobusų. Lietuvos invalidų reikalų taryba nuo praėjusių metų vykdo investicinę programą "Transporto, specialiai pritaikyto invalidams vežti, įsigijimas", kuri finansuojama iš Privatizavimo fondo lėšų. Bendras programos biudžetas – 4.2 mln. litų.

NETURI ĮTAKOS "TELEKOMUI"

Susisiekimo ministeris Zigmantas Balčytis rugpjūčio 2. pranešė, kad vyriausybė neturi galimybių sustabdyti "Lietuvos telekomo" paslaugų tarifų didinimo, nes jau anksčiau buvo pasirašyti įvairūs tarptautiniai ir mūsų buvusių vyriausybių įsipareigojimai. Jo teigimu, mėginant pakeisti ką nors, "turėsime reikalų su teisėsaugos institucijomis dėl nuostolių kompensavimo. Tai sudarys taip pat tam tikrą neigiamą nuomonę apie užsienio investicijų padėtį Lietuvoje". "Lietuvos telekomo" paslaugų kainų kėlimas yra susijęs su privatizacijos sutartimi, kuri buvo pasirašyta 1998 m. Pernai vasario 11 d. vyriausybė priėmė nutarimą, kuriame leido "Lietuvos telekomui" nustatinėti fiksuotas ribines kainas pagal labai aiškų principą – vidutinė infliacija plius 10%, priminė ministeris. Derybose su vyriausybės atstovais, "Lietuvos telekomas" žadėjo suteikti tam tikras lengvatas invalidams, daugiavaikėms šeimoms ir kitiems socialiai remtiniems žmonėms dėl įkainių padidinimo, rašo ELTA/LGTIC.

SVEIKI GRYBAI IR UOGOS

BNS/LGTIC rugpjūčio 21 d. pranešimu, Lietuvoje augantys grybai bei uogos nėra radioaktyvūs. Radiacinės saugos centras, vykdydamas Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintą programą, ištyrė daugiau kaip 20 grybų ir miško uogų bandinių iš įvairių miškų. Rasta daugiausiai ketvirtadalis leidžiamo radioaktyvumo. Tyrimų paskirtis buvo tęsti ankstesnį darbą įvertinant, ar radionuklidai, patekę į aplinką po avarijos Černobylio atominėje elektrinėje, turėjo įtakos vartojamų maisto produktų taršai.

NEGRESIA KEMPINLIGĖ

Lietuvos ryto/LGTIC žiniomis, nuo liepos pradžios Nacionalinėje veterinarijos laboratorijoje atlikus 6,500 vyresnių kaip 30 mėnesių galvijų tyrimą, nenustatyta nė vieno galvijų spongioforminės encefalopatijos arba kempinligės atvejo. Vartotojai valgo sveiką, neužkrėstą jautieną, patikino laboratorijos direktorius Jonas Milius. Maisto ir veterinarijos tarnybos specialistams nerimą kelia pasiutligės grėsmė bei į rinką patenkantys genetiškai pakeisti maisto produktai.

NEMOKAMI PATIKRINIMAI

Klaipėdoje rugpjūčio 6 d. prasidėjo akcija "Pasitikrink, ar nenešioji ŽIV", rašo BNS/LGTIC. Ji vyks iki rugsėjo 15 d. Septyniose miesto gydymo įstaigose bus galima anonimiškai ir nemokamai pasitikrinti kraują dėl ŽIV (žmogaus imunodeficito viruso) ir hepatito C. Klaipėdos akcija surengta siekiant įvertinti ir prognozuoti viruso subtipo pastaruoju laiku pastebėtą pasikeitimą, kuris gali sukelti ŽIV epidemiją. Lietuvoje pernai užregistruoti 818 ŽIV virusu užsikrėtę asmenys, Karaliaučiaus srityje – 3,521, Lenkijoje – 6,616, Gudijoje – 2,752. **RSJ**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Australijos Melburno liet. kat. moterų dr-jos narės: antroje eilėje vidury sėdi pirm. H. Statkuvienė ir dvasios vadas kun. E. Arnašius **Nuotr. Z. Augaičio**

Australijos Melburno lietuvių katalikių moterų dr-jos pirm. H. Statkuvienei įteikiama dovana – paveikslas. Iš k.: dr. E. Šiurnienė, pirm. H. Statkuvienė ir A. Vyšniauskienė **Nuotr. Z. Augaičio**

Lietuvių moterų labdara Australijoje

Melburno lietuvių katalikių moterų draugijos 50-metis

MARYTĖ ŠIDLAUSKIENĖ

Š. m. rugpjūčio 18 d. Melburno lietuvių kat. moterų draugija atšventė savo veiklos 50-ties metų sukaktį. Ši šventė prasidėjo iškilmingais pietumis, dalyvaujant visoms draugijos narėms su antromis pusėmis ir daugeliu kviestinių garbės svečių. Prašmatniai išpuoštoje salėje ant sienos kabojo aukso spalvos didelis 50-ties metų žymuo, apšviestas daugybe lempučių.

Įėjus į salę galėjai pajusti tos šventės nuotaiką ir prisiminti, kiek daug gerų kilnių darbų ši moterų organizacija yra nuveikusi per tą 50 metų laikotarpį, kiek daug kartų šios moterys yra ištiesusios savo pagalbos ranką našlaičiams, ligoniams, seneliams, daugiavaikėms šeimoms, pavieniams pagalbos maldaujantiems asmenims, šventovių remontams Lietuvoje. Prisimeni daugybę labdaros siuntinių į Lietuvą, šalpą vargstantiems, paramą vargstančioms lietuviškoms mokykloms tėvynėje ir daugybę kitokių kilnių darbų. Tai darbščios bitelės, kurios nenuilstamai darbuojasi Dievui, Tėvynei ir artimui! Iškyla jų pirmininkė Halina Statkuvienė, kuri jau 30 metų šiai draugijai pirmininkauja.

Kun. Egidijui Arnašiui sukalbėjus maldą už draugijos mirusias vadoves bei nares ir palaiminus vaišes, prasidėjo pietūs.

Po pietų prasidėjo oficiali dalis. Dr-jos valdybos vicepirm. A. Butkutė pakvietė garbės svečius tarti žodį. O jų buvo daug: – tai įvairių organizacijų bei valdybų pirmininkai ir atstovai, kurie nesigailėjo gražių, nuoširdžių sveikinimų, linkėjimų ir gėlių. Jų linkėjimai buvo, kad draugija ir toliau nepavargtų ir taip energingai dirbtų, kaip iki šiol, o mielai dr-jos pirm. H. Statkuvienei – daug kantrybės ir stiprybės dar 30 metų pirmininkauti.

Sveikinimus, atsiųstus raštu iš Lietuvos, Amerikos, Adelaidės ir kitų Australijos vietovių, organizacijų bei pavienių asmenų perskaitė VidaVaitiekūnienė ir Viktorija Jablonskienė. V. Vaitiekūnienė perskaitė vyskupo E. Bartulio sveikinimus, linkėjimus ir perdavė pirm. H. Statkuvienei gražiai iš medžio išdrožinėtą Rūpintojėlį, kurį parvežė nuo vyskupo iš Lietuvos kun. E. Arnašius, grįždamas po atostogų.

V. Vaitiekūnienė įdomiai papasakojo prisiminimus apie Melburno liet. kat. moterų dr-jos pradžią ir buvusias pirmininkes. Dr. E. Šiurnienė ir A. Vyšniauskienė draugijos vardu padėkojo dr-jos pirm. H. Statkuvienei už 30 metų kruopštų pirmininkavimą ir įteikė nuo dr-jos narių dovaną – krepšelį su 30 raudonų rožių ir puikų paveikslą. A. Vyšniauskienė perskaitė Petrutės ir St. Šiuškų nuoširdžius linkėjimus ir įteikė pirmininkei jų dovaną – St. Šiuškaus iš medžio padarytą indą. Visi pirm. H. Statkuvienei sugiedojo "Ilgiausių metų".

Pirm. H. Statkuvienė visiems padėkojo už sveikinimus, linkėjimus, gėles ir dovanas, pareikšdama, kad krepšelis su 30 raudonų rožių sekančią dieną, t.y. sekmadienį per pamaldas, bus padėtas šventovėje ant altoriaus.

Meninėje dalyje kun. E. Arnašius gražiai skambino gitara ir padainavo *"O, sena Žemaitija"*.

Paulius Petraitis pianinu atliko keletą klasiškų kūrinių. Tai talentingas jaunuolis, kuriam susirinkusieji nepagailėjo plojimų.

Birutė Kymantienė solo padainavo *"Paryžiaus tango"*, akomp. R. Mačiulaitienė.

Stepas Levickis solo padainavo *"On the Street Where You Live" (Rogers and Hammerstein)*, akomp. R. Mačiulaitienė. Šis jaunuolis žaismingai vaikštinėjo tarp sėdinčių svečių dainuodamas šią dainą.

B. Kymantienė ir R. Mačiulaitienė padainavo *"Nemuno kloniai"*, akomp. Z. Prašmutaitė.

B. Kymantienė, R. Mačiulaitienė ir S. Levickis padainavo *"Dar anksti"*, akomp. Z. Prašmutaitė.

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

✗ **ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176**
✗ **HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541**
✗ **HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944**

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Member Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Klyvlando viešoje auditorijoje liepos 13 d. vakare susirinko daugiau kaip 700 asmenų švęsti JAV senatoriaus George Voinovich 65 m. amžiaus sukakties. Senatoriaus pagerbime dalyvavo ir lietuviai, salėje užimdami du stalus. Taipgi dalyvavo estai ir latviai ir kitų 45 įvairių tautybių. Tarp lietuvių buvo Lietuvos garbės konsulė Klyvlande I. Bublienė, LB Klyvlando apylinkės pirm. M. Nasvytienė, ALTos pirm. A. Pautienius, visuomenine veikla pasižymėjusi D. Puškovienė, lietuviškų laikraščių bendradarbė A. M. Balašaitienė ir kiti. Senatorius Voinovich prieš keletą metų buvo Klyvlando meras, vėliau Ohio valstybės gubernatorius. Prieš 4-rias savaites jis lankėsi Lietuvoje. Jis taipgi remia Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių įstojimą į ŠAS (NATO). Savo kalboje ir šį kartą nepamiršo pasisakyti dėl Baltijos valstybių ŠAS narystės. Senatorius visada rėmė mažumų interesus, todėl jų gausiai susirinko kartu atšvęsti jo 65-jo gimtadienio.

Argentina

Lietuvių informacijos biuras Argentinoje 10-ties metų sukakties proga gavo sveikinimų bei linkėjimų iš Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus, ministerio pirmininko Algirdo Brazausko, seimo narių prof. Vytauto Landsbergio, dr. Kazio Bobelio, Lietuvos garbės konsulo Argentinoje dr. Jono Daujoto, Argentinos lietuvių bendruomenės, Buenos Aires miesto dienraščių *La Nacion, Clarin, La Prensa* ir *Cronica* redakcijų, *Telam* žinių agentūros, televizijos *Las Noticias* bei *Noticiero 7* žinių programų. Šį biurą įsteigė ir jam vadovauja Artūras Mičiudas, gimęs Argentinoje, 1996 m. apdovanotas Vyčio kryžiaus ordinu už ištvermę ginant Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, einant VLIKo atstovo 1978-1990 m. Pietų Amerikoje pareigas. Jis taipgi 1997 m. nuvežė į Lietuvą Argentinoje mirusio generolo Teodoro Daukanto, buvusio Lietuvos krašto apsaugos ministerio, diplomato ir rezistento palaikus (urną su pelenais). 1998 m. suorganizavo Šarūno Marčiulionio krepšinio mokyklos jaunių krepšininkų atvykimą į Argentiną.

(Lietuvių grįžimo informacijos centras)

Australija

Sidnio lietuvių telkiny Valstybės diena buvo paminėta sekmadienį, liepos 15. Ji pradėta pamaldomis St. Joachims šventovėje. Jose skautai dalyvavo organizuotai su vėliava. Solo giesmes giedojo Birutė Praštmutaitė, viešnia iš Melburno, Australijos lietuvių bendruomenės pirmininkė. Minėjimo programa vyko Lietuvių klubo patalpose. Jį įvadiniu žodžiu pradėjo LB apylinkės valdybos pirm. dr. V. Doniela, primindamas, kad šia šventė lietuviai nori pabrėžti ilgaamžį savo krašto valstybingumą. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis garbės konsulas V. Šliteris, kartu pranešdamas džiugią žinią, kad Lietuvos prezidento dekretu LDK Gedimino ordinais apdovanoti Lietuvos švietimui nusipelniusi Isolda Požėlaitė-Davis ir Lietuvos sportui daug padėjęs Antanas Laukaitis. Pagrindinį žodį tarė poetas J.A. Jūragis, nušvietęs karaliaus Mindaugo reikšmę Lietuvos valstybingumui. Meninėje programos dalyje pirmiausia pasirodė savaitgalio lietuvių mokyklos mokiniai su eilėraščiais ir dainelėmis, paruošti vedėjos J. Dambrauskienės. Lituanistinių kursų lietuviai taip pat, paruošti vedėjos V. Kondrotienės, pasirodė su deklamacijomis bei dainomis. Meninės programos pabaigoje aktorius V. Ratkevičius atliko monologą iš Justino Marcinkevičiaus dramos *Mindaugas.* Minėjimas baigtas Tautos himnu.

(Mūsų pastogė 2001 m. 29 nr.)

Gudija

Gervėčiuose, sekmadienį, birželio 10, buvo iškilmingai švenčiami Švč. Trejybės atlaidai. Tai metinė parapijos šventė, sutraukianti lietuvius ir iš kitų Gudijos vietovių bei Lietuvos. Ir šį kartą dalyvavo tautiečiai iš Vilniaus ir Kauno. Šie atlaidai Gervėčiuose padeda Gudijos lietuviams pasijausti tikrais lietuviais, rašoma *Lietuvių godose* 2001 m. 5-6 nr. Iškilmingai Mišias lotynų kalba koncelebravo Gardino vyskupas A. Demjanenko su vietos klebonu kun. L Nestiuku ir kitais svečiais kunigais. Giedojo taipgi lotyniškai Viniaus arkikatedros didysis choras, vadovaujamas L. Pranulio. Prieš pamaldas žmonių širdis sušildė choro pagiedotos Maironio, Brazdžionio sukurtos giesmės. Maldininkai prisiminė pernykščius atlaidus, kai Mišias lietuvių kalba koncelebravo išeivijos vyskupas P. Baltakis, OFM, pasakė pamokslą ir viskas vyko vien lietuvių kalba. Šį kartą gražų pamokslą pasakė Gardino vyskupas, o klebonas kun. L. Nestiukas kvietė parapijiečius saugoti savo protėvių moralines vertybes, teikti vieni kitiems pagalbą, pavyzdingai auklėti jaunąją kartą.

Rusija

Maskvos lietuviai birželio 13 d. kultūros bendrijos būstinėje atšventė Antanines. Šventiniai stalai buvo papuošti gėlėmis ir apkrauti užkandžiais bei gėrimais. Iš atverstų knygų puslapių stebėtojai domėjosi didžiųjų Lietuvos Antanų nuotraukomis: Baranausko, Strazdelio, Vienažindžio, Zmuidzinavičiaus, Vienuolio-Žukausko, Smetonos, Gustaičio ir kitų. Susirinkusieji sveikino savo Antanus: Jonkų, Petronį, Venckevičių, Vinčiauską. Vakarienei vadovavo Laima Soldatova, kartu papuošdama varduvininkus ąžuolo lapų vainikais. Ji taipgi su dailininke Tamara Luryte įteikė Antanams po "angeliuką", paprašydamos giesmės žodžiais varduvininkams palaimos. Sugiedota *Ilgiausių metų.*

(*Pasaulio lietuvis* 2001 m. 7 nr.)

Lenkija

Punsko krašto lietuvius birželio 15 d. ištiko nelaimė – tragiška mirtis nutraukė daug žadančio jaunuolio Romo Gibo gyvenimo siūlą. A. a. R. Gibas gimė 1983 m. birželio 9 d. Vilkapėdžių kaime. Baigė Navikėnų pradžios mokyklą, o po to įstojo į Punsko Kovo 11-tosios licėjų. Mokydamasis Navikėnų mokykloje pasižymėjo dalyvaudamas vaidinimuose, koncertuose, su kuriais mokykla pasirodydavo ir kitose Lenkijos bei Lietuvos vietovėse. Buvo geras ir pavyzdingas mokinys. Būdamas Punsko licėjuje, dalyvavo literatūros pasirodymuose, tautiniuose šokiuose ir kitose programose. Romas svajojo mokslus tęsti Lietuvoje ir savo įgytomis žiniomis pasitarnauti savo visuomenės gerovei. Buvo nuoširdus ir geras draugas, sugebėdamas taip pat patraukti kitų dėmesį. Buvo taipgi pilnas energijos ir jaunatviško džiaugsmo. Visi išgyveno jo netektį.

(*Aušra* 2001 m. 12 nr.) **J. Andr.**

Hamilton, Ont.

"AŽUOLIUKŲ" koncertui, kuris įvyks Mississaugos *Living Arts Centre* patalpose, š.m. spalio 28, sekmadienį, 3 v.p.p., B. Mačys platina bilietus Hamiltono Jaunimo centre sekmadieniais. (Žr. skelbimą paskutiniame *TŽ* puslapyje). **I.R.**

Edmonton, Alta.

EDMONTONO LIETUVIŲ NAMAI per dr. Vincą Kadį atsiuntė $1000 auką našlaičių kaimui "Vaiko tėviškės namai" prie Marijampolės paremti. Taip pat savo asmeninską $200 auką pridėjo dr. V. Kadis, nuolatinis šio kaimo rėmėjas. Geriems Edmontono lietuviams nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

London, Ont.

Staigi ir netikėta mirtis ištiko visų londoniečių mylimą ir gerbiamą, visada linksmą, paslaugų parapijietį, pavyzdingą šeimos žmogų – vyrą, tėvą ir senelį **Joną Brazlauską.** Rugpjūčio 29 d. Šiluvos Marijos šventovėje kun. K. Kaknevičius atnašavo laidotuvių Mišias, Evangelijos skaitymus lietuviškai atliko velionies vaikaitės – Rasa, Lina ir Asta. Mišių metu giedojo gausus choristų būrys, akompanuojant muzikei Ritai Vilienei ir Andriui Petrašiūnui, solo "Ave Maria" atliko Mirga Bendoraitienė. Kun. K. Kaknevičius pamokslo metu pasakė prasmingus velioniui dėkingumą ir pagarbą išreiškiančius žodžius. Dukra Kristina atsisveikindama su velioniu jam skyrė pačius šilčiausius dėkingumo žodžius už tėvišką meilę ir begalinį atsidavimą šeimai. Jos žodžiais – tėvelio prisiminimą lydės paukštelio giesmė, saulės spindulys, upelio čiurlenimas ir visas turiningas gražaus gyvenimo kraitis, kurį velionis perdavė savo šeimai ir visiems žmonėms. Jo kilni širdis sušildė ne vieną jį pažinojusį ir su juo bendravusį. Atsisveikinimo velioniui ir užuojautos artimiesiems žodžius nuo Londono lietuvių bendruomenės ir "Pašvaistės" choro tarė pirmininkas Algis Švilpa. Velionis palaidotas St. Peter kapinėse, Londone. **A.V.**

Vėl išgirdome A. Butkutės balsą, kuri taip sumaniai šiam pokyliui vadovavo, pristatanti svečius ir programos atlikėjus. Šį kartą ji pakvietė dr-jos valdybos nares perpjauti jubiliejinį pyragą – Šakotį, o svečius – prie kavutės ir pyragų.

Po to dar ilgai visi vaišinosi, dalijosi šios šventės įspūdžiais.

Sekmadienį, rugpjūčio 19 d., šv. Mišias Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės šventovėje atnašavo Melburno liet. parapijos klebonas kun. E. Arnašius. Visos dr-jos narės, išsirikiavusios po dvi su pirmininke ir dr-jos vėliava, paskui kunigą iškilmingai įėjo šventovėn pamaldoms. Čia pirm. H. Statkuvienė padėjo ant altoriaus krepšelį su 30 raudonų rožių, kurias ji buvo gavusi nuo dr-jos narių. Giedojo parapijos choras, dirigavo Z. Prašmutaitė. Kun. E. Arnašius pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą. Visos narės priėmė šv. Komuniją.

Australijos Melburno liet. kat. moterų dr-jos pirm. H. Statkuvienė ir solistas Stepas Levickis **Nuotr. Z. Augaičio**

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.25%	Asmenines nuo	10.50%
santaupas	2.75%	nekiln. turto 1 m.	5.75%
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	2.75%		
180 dienų indėlius	2.75%		
1 m. term. indėlius	3.20%		
2 m. term. indėlius	3.60%		
3 m. term. indėlius	3.75%		
4 m. term. indėlius	4.10%		
5 m. term. indėlius	4.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	2.50%		
1 m. ind.	3.20%		
2 m. ind.	3.60%		
3 m. ind.	3.75%		
4 m. ind.	4.10%		
5 m. ind.	4.50%		

- ***Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.***
- ***Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu***

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

Daina ir giesmė Mažojoje Lietuvoje III

Klaipėdos krašto lietuviškų chorų veikla 1923-1939 metais

Dr. DAIVA KŠANIENĖ

Dainų šventės

Akivaizdžiausiai ir ryškiausiai krašto chorinio meno pasiekimai atsiskleidė trijose Mažosios Lietuvos dainų šventėse Klaipėdoje (1927, 1933, 1938) bei pirmosiose visos Lietuvos dainų šventėse Kaune (1924, 1928, 1930). 1927 m. birželio 6-7 d.d. įvykusioje dainų šventėje, šalia vienuolikos Klaipėdos krašto chorų (Klaipėdos Giedotojų draugijos, konservatorijos, lietuvių gimnazijos, "Aidos", Šilutės "Dainos", Rūkų "Ąžuolo", Pagėgių "Rūtos", Katyčių "Vainiko", Natkiškių "Varpos", Rusnės "Tilto", Plikių "Beržo"), dalyvavo keturi svečių chorai – iš Užnemunės atvykęs Tilžės lietuvių giedotojų draugijos bei Palangos šaulių, Kretingos progimnazijos mokinių, Tauragės mokytojų seminarijos ir Prekybos mokyklos mokinių. Visi jie sudarė jungtinį 600 dainininkų chorą. Dainų šventės programą sudarė abiejų Lietuvos dalių kompozitorių "jungtinis repertuaras". Skambėjo ir Mažosios, ir Didžiosios Lietuvos muzikos kūrėjų dainos bei giesmės (A. Storostos, K. Janzo, W. Wollfo, Vydūno, J. Naujalio, S. Šimkaus, J. Žilevičiaus, J. Gudavičiaus, A. Vaičiūno ir kt.).

Vyriausieji dienų šventės dirigentai buvo A. Vaičiūnas ir Vydūnas.

Pirmosios dainų šventės proga buvo išleista įdomi, informatyvi knyga *Mažosios Lietuvos lietuvių šventė su giesmėmis, kalbomis ir dainomis*. Joje išspausdinti straipsniai apie šventės reikšmę dvasiniam lietuvių gyvenimui, istoriografinės giesmynų bei liaudies dainų rinkinių apžvalgos, pastabos apie Mažosios Lietuvos lietuvių giedojimo bei dainavimo ypatumus. Knygoje išspausdinta šventės programa, atliekamų dainų žodiniai tekstai, dalyvavusių chorų sąrašas; trumpai apžvelgta kai kurių šventėje dalyvavusių chorų istorija, pristatyti jų vadovai. Didesnę knygos dalį parašė Vydūnas. Pripažindamas jo nuopelnus, dainų šventės komitetas leidinį išspausdino vydūniškuoju raidynu.

1933 m. birželio 4-5 d.d. Tautinėje Mažosios Lietuvos dainų šventėje taip pat kartu dainavo Mažosios ir Didžiosios Lietuvos chorai. Oficialūs antrosios dainų šventės rengėjai buvo Klaipėdos krašto XX Šaulių rinktinė, Giedotojų draugijų sąjunga ir jaunųjų draugijų "Santara". Vyriausiuoju šventės dirigentu buvo paskirtas A. Mikulskis. Antruoju vyriausiuoju dirigentu organizacinis komitetas kvietė Vydūną, tačiau vokiečių nacionalistai nei jam, nei Tilžės lietuvių giedotojams neleido vykti į Klaipėdą ir dalyvauti šventėje.

Šventėje dalyvavo 22 krašto chorai: Baltupėnų, Klaipėdos, Katyčių, Karceviškių, Natkiškių, Priekulės, Plaškių, Pagėgių, Pėžaičių, Paleičių, Panemunės, Ramučių, Rūkų, Rusnės, Saugų, Smalininkų, Šilutės ir kt. giedotojų draugijų, Jonikaičių Šaulių vyrų, Klaipėdos vyrų, Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinių ir kt., vietovių chorai bei Didžiosios Lietuvos chorai: Radviliškio šaulių, Dotnuvos Žemės ūkio akademijos, Kybartų šaulių, Vilkaviškio ir Kėdainių jaunalietuvių. Šventės programoje jau vyravo Didžiosios Lietuvos profesionalių kompozitorių kūriniai: J. Gudavičiaus, J. Strolios, T. Brazio, J. Žilevičiaus, S. Šimkaus, Č. Sasnausko, J. Gruodžio, J. Neimonto ir kt. Tai liudija išaugusį chorų meninį lygį ir atlikimo pajėgumą. Tačiau gaila, kad atiduodant menką duoklę lietuvininkams, buvo sugiedotos tik dvi liuteroniškos giesmės – *Pranaše didis* ir *Pilnos rankos*. Pamažu Mažosios Lietuvos chorinis repertuaras, taip rūpestingai puoselėtas jo kūrėjų ir krašto chorų, buvo pradėtas stumti iš viešojo koncertinio gyvenimo.

Nepaisant to, antroji krašto dainų šventė tiek meniniu, tiek organizaciniu atžvilgiu labai pasisekė. Daug kas rašė, kad ši Mažosios Lietuvos dainų šventė nors mažesnio užmojo, visais atžvilgiais buvo labiau pavykusi, negu 1930 m. Kaune Vytauto didžiojo garbei surengta dainų diena, nors Klaipėdos krašto dainos mylėtojams teko dirbti kur kas sunkesnėmis sąlygomis.

Lietuvos muzikų draugijos ir dainų šventės organizacinio komiteto iniciatyva 1938 m. liepos 9-10 d.d. įvyko paskutinioji Mažosios Lietuvos dainų šventė. Ją galima vadinti visos Lietuvos dainų švente, vykusia pamario krašte, minint jo susijungimo su Lietuvos valstybe penkiolikmetį ir Nepriklausomybės dvidešimtmetį. Šventėje dalyvavo 105 chorai iš visos Lietuvos, tarp jų – 18 Klaipėdos krašto. Visi kiti – Didžiosios Lietuvos chorai: 31 bažnytinis (katalikų), 34 šaulių organizacijos, 22 jaunalietuvių. Šventės programose vyravo naujos profesionalių lietuvių kompozitorių dainos: J. Gruodžio, J. Karoso, K. V. Banaičio, S. Šimkaus, J. Strolios, A. Račiūno ir kt. Gaila, bet nei atskirų, nei jungtinių chorų pasirodymuose nenuskambėjo nė viena Mažosios Lietuvos daina ar giesmė. Pradedant šventę šį kartą skambėjo ne savos, artimos ir pamėgtos lietuvininkų liuteroniškosios giesmės, o katalikiškoji J. Gruodžio *Tėve mūsų*.

Vis tik ši dainų šventė parodė, kad Klaipėdos krašto kultūros žmonių, muzikų, chorvedžių pastangos davė puikių meniniių rezultatų ir kad krašto chorinė kultūra XX a. 3-4 dešimtmečiuose pasiekė aukšto lygio.

Chorinio meno sąjūdis Klaipėdos krašte, suklestėjęs daugiausia iš Didžiosios Lietuvos atvykusių muzikų dėka, nebuvo vienareikšmiškai pozityvus. Jis turėjo tam tikrų prieštaravimų, netgi kontraversiškumo. Lietuvininkai, iš esmės pritardami, didžiuodamiesi ir džiaugdamiesi lietuviško kultūrinio gyvenimo pagyvėjimu (apie tai jie seniai svajojo), vis tik nesitikėjo tokio visuotinio, tiesiog totalinio "atvežtinės" (nors ir artimos) kultūros įsigalėjimo. Jie norėjo toliau puoselėti ir skleisti savąsias nusistovėjusias kultūros tradicijas, susijusias su evangeliškąja liuteroniška giesme, protestantiškąja savimone, papročiais ir pan., tikėjosi supratimo ir atsižvelgimo. Dabar gi, iš dalies tai buvo užgožta, nustumta į kultūrinio muzikinio gyvenimo periferiją. Todėl, saugodami savo dvasines vertybes, dauguma lietuvininkų dar labiau susitelkė bendruomenėse, dažnai atsiribodami nuo viešojo kultūrinio, muzikinio gyvenimo.

"Sandoros" chorinė veikla

Gan uždarą (bendruomeninį) kultūrinį gyvenimą puoselėjo krikščioniškosios evangeliškosios draugijos "Sandora" (1904-1939) ir "Jaunųjų sandora" (1932-1939). Abi vieno kamieno draugijos pirmiausia rūpinosi krikščionišku, evangelišku visuomenės auklėjimu, dvasios ugdymu, o savo tikslų įgyvendinimo siekė ne tik organizuodamos senelių prieglaudas, sekmadienio mokyklas, remdamos našlaičius, invalidus, neturtingus moksleivius, bet ir steigdamos muzikos ratelius, chorus, orkestrus. Muzika, giesmė sandoriečiams buvo vienas svarbiausių dvasinės raiškos būdų. Visi "Jaunųjų sandoros" skyriai (Klaipėdoje, Agluonėnuose, Smeltėje, Laugaliuose, Dėgliuose, Sauguose, Šilutėje, Priekulėje, Pagėgiuose, Karklininkuose, Vilkyčiuose, Doviluose, Kavoliuose ir kt.) turėjo savo chorus, pučiamųjų ("tribūninninkų") arba styginių orkestrus, iš kurių būrėsi įvairūs ansambliai – kvartetai, oktetai, duetai ir kt. Visiems jiems vadovavo keli krašto chorvedžiai: J. Sunius, V. Bajoraitis, M. Lacytis, M. Gelžinis, J. Lampsatis, J. Jurgaitis, E. Kalvaitis, Pareigis, Jaudžimas, Kibelkštis.

"Jaunųjų sandoros" chorų repertuarą sudarė vien tik religinės liuteroniškos giesmės. Dainų sandoriečiai nedainuodavo, nes laikė jas netinkamomis krikščioniškai auklėjant jaunimą: buvo aiškinama, kad "Jaunųjų sandora" kaip tokia nei pati dainuoja, nei savo narius moko dainuoti. Ji savo narius giedoti temoko, ir savo bendrame veikime vengia dainų.

Suprantama, kad įsilieti į bendrą pasaulietinį krašto chorinį sąjūdį "Jaunųjų sandoros" chorai dėl grynai religinio repertuaro bei pasaulėžiūrinio nusiteikimo negalėjo, o gal ir nenorėjo, nes pagrindiniu savo uždaviniu jie laikė senųjų evangeliškojo tikėjimo tradicijų, liuteroniškosios pasaulėjautos saugojimą. Draugija atskirai, izoliuotai organizuodavo savo renginius. 1936 m. liepos 19 d. Priekulėje įvyko didelė "Jaunųjų sandoros" šventė – giesmių diena, kurioje pasirodė visų krašto skyrių chorai ir orkestrai. Šimto dalyvių jungtinis choras giedojo visų mylimas giesmes: *Brangią valandą Viešpats mums davęs yra, Pirmyn, broliai, drąsiai pirmyn, Po Kristaus vėliava* ir kt.

Subangavęs chorų sąjūdis, dainų šventės įrodė Klaipėdos krašto lietuvių muzikinio gyvenimo gyvybingumą, siekį bendradarbiauti su Didžiosios Lietuvos muzikiniais kolektyvais. Tačiau Lietuvos valdžia, visą dėmesį sutelkusi į ekonomikos, politikos problemas, nepakankamai įsigilino į šio specifinės istorinės raidos krašto daugiabriaunes kultūrines, religines problemas, didele dalimi sąlygojusias chorinio bei viso muzikinio, gyvenimo plėtrą. Vis dėl to, XIX a. pabaigoje užsimezgusi, XX a. pradžioje įgavusi vis didesnį ir reikšmingesnį mastą, lietuvininkų ir lietuvių chorinio koncertinio gyvenimo sąveika suvaidino svarbų vaidmenį Mažosios ir Didžiosios Lietuvos kultūros raidai. Abiejų tautos dalių sukurtos dvasinės vertybės integravosi, tapdamos visos Lietuvos savastimi.

Lietuvos prezidentas VALDAS ADAMKUS Žemaičių vyskupijos muziejuje buvusios Varnių kunigų seminarijos rūsiuose ir dir. A. Ivinskis Nuotr. St. Vozbuto

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus Žemaičių vyskupijos muziejuje su kitais lankytojais Varniuose. Dešiniame šone muziejaus direktorius Antanas Ivinskis (kalba) Nuotr. St. Vozbuto

"Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953"

DR. VYTAUTAS JASULAITIS
LKKAS pirmininkas

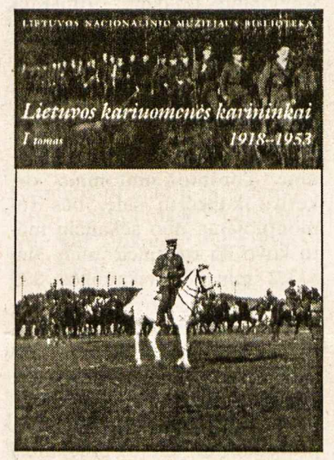

Daugiatomės knygos *Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953* I tomas jau išleistas. Jo sutiktuvės įvyko 2001 m. gegužės 24 d. Lietuvos Valstybiniame muziejuje. Su juo Lietuvos kariuomenė ir visuomenė buvo supažindinti Vilniaus ir Kauno įgulų karininkų ramovėse, Lietuvos Karo akademijoje, Marijampolės miesto bibliotekoje. Organizacijų, norinčių šią knygą pristatyti savo aplinkai, yra daug. Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga (LKKAS) tai noriai vykdo.

Šios daugiatomės knygos leidyba I tomu nesibaigė: savo eilės dar laukia penki tomai. Knygos *Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953* kiti tomai skiriami karininkų biografijoms, jų nuotraukoms. Knygos autoriai Lietuvos archyvuose kaupia biografinę medžiagą apie visus Lietuvos kariuomenės karininkus. Kadangi archyvuose žinios apie Lietuvos kariuomenės karininkus pasibaigia 1940 metais (sovietiniuose kalėjimuose ir lageriuose kalėjusių karininkų asmens bylų iš viso nėra), autoriai privalo trūkstamų žinių ieškoti asmeniniuose archyvuose, ypatingajame archyve, prieškario ir JAV periodinėje spaudoje, karininkų prisiminimų knygose ir kt.

Rašant karininkų biografijas, būtina ištaisyti klaidas, kurios buvo padarytos I šios knygos tome. Autoriai dėkingi visiems knygos skaitytojams, kurie I tomui pareiškė savo kritines pastabas ir pasiūlė papildymus. Ypač norime, kad būtų kritiškai įvertinti ir papildyti nukentėjusių nuo sovietinio genocido ir emigravusių iš Lietuvos karininkų pavardžių sąvadai.

Nors mes kaupiame medžiagą visiems biografiniams tomams (raidės A-Ž), tačiau ypatingas dėmesys dabar sutelktas II (raidės A-G) ir III (raidės H-K) tomų ruošimui. II tomo karininkų biografijos jau maketuojamos. Jos bus dar papildomos ir taisomos. Mūsų tikslas 2002 metais išleisti II (o gal net ir III) tomą.

Knygos VI tomas bus skirtas Lietuvos karininkijos istorijai. Jame taip pat bus pateikti Lietuvos karininkijos įvairūs statistiniai duomenys. Juos galėsime paruošti tik kruopščiai išgvildenę visas biografijas ir suvedę duomenis į sąvadus, lenteles, grafikus, schemas ir t.t.

Kadangi I tomo tiražas (1,000 egz.) jau baigiamas išparduoti, ruošiama pataisyta ir papildyta šio tomo II laida. Šios laidos tiražo dydį apspręs paklausa. Labai trūksta karininkų biografinių žinių ir jų nuotraukų. Šiaip ar taip, kiekvieno karininko biografija bus išspausdinta. Tačiau nenorime, kad ji būtų tik kelių eilučių apimties ir be karininko nuotraukos. Mes įsitikinę, kad vėliau pakartoti papildytą visų tomų leidybą bus neįmanoma. Todėl prašome Lietuvos kariuomenės karininkus, jų šeimų narius ir artimuosius: pateikite mums Jūsų turimą informaciją.

Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga taip pat sudaro savo archyvą, kuriame telkiami įvairūs dokumentai ar jų kopijos, nuotraukos ar jų kopijos, vinjetės, knygos, žurnalai, kiti spaudos leidiniai ir visa, kas susiję su Lietuvos kariuomene bei jos karininkija. Mes žinome, kad daugelis dokumentų, nuotraukų ar net apdovanojimų pateko į privačias kolekcijas, kuriomis mes jau negalime pasinaudoti. Todėl išsaugokite savo archyvuose, ar-

(Nukelta į 7-tą psl.)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Valstybinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune šiuo metu remontuojamas: keičiamas vidaus sienų planas, gilinami rūsiai, dengiamas naujas stogas; vėliau bus išvedžiojami inžineriniai tinklai, baigiama vidaus sienų apdaila. Kitąmet bus tvarkomas pastato fasadas bei įvedama paveikslų išlaikymui bei saugumui reikalinga aparatūra. Šis Valstybinio dailės muziejaus priestatas buvo pastatytas 1969 metais specialiai M. K. Čiurlionio kūriniams, bet sena įranga atgyveno savo amžių. Pabaigus remontą, kuris kainuos beveik 8 milijonus litų, bus atidaryta papildoma salė dailininko piešiniams ir MKČ kūrybos informacinis centras, kuriame bus galima susipažinti su muziejuje sukaupta medžiaga apie M. K. Čiurlionį. Mažesnė negu paprastai 70-ties MKČ paveikslų paroda remonto metu yra patalpinta kitoje Valstybinio dailės muziejaus salėje.

Pažaislyje G. Verdi *Requiem* atliko rekordinis muzikų skaičius. Beveik 400 dainininkų (iš 10 įvairių valstybių) buvo iš *Pasaulio festivalio* choro, vienijančio 5,000 narių, kurie turi ne vien muzikines profesijas, yra turtingi ir keliauja į koncertus savo lėšomis. *Pasaulio festivalio* choro nuostatuose yra nurodyti trys pagrindiniai tikslai: dainavimas, tarptautinis bendravimas ir pasaulio pažinimas. Ankstesnėse jo išvykose 3,000 narių koncertavo vienu metu Kinijoje, 2,000 narių Italijoje; ši išvyka yra pirmoji į Baltijos kraštus – juos į čia atlydėjo, pasak Pažaislio festivalio direktoriaus Justino Krėpštos, "didžiulė organizatorių brigada", kuri viską idealiai sutvarkė. Jiems talkino Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras ir keturi solistai iš JAV, Vokietijos, Gruzijos ir Lietuvos – iš viso 500 atlikėjų, kuriems dirigavo Petras Bingelis. Šiam didžiuliam renginiui Pažaislio vienuolyno kieme buvo padvigubinta scena. Bet tai buvo galingai skambėjęs, imponuojantis *Requiem*!

Vilniaus gotikos perlas Šv. Onos šventovė šiemet švenčia 500 metų jubiliejų. Pirmoji Šv. Onos šventovė, stovėjusi dabartinėje vietoje, minėta apie 1501 metus. Ji, pasak istorikų, buvusi medinė ir sudegė per 1564 metų gaisrą. Dabartinis pastatas statytas gotikos klestėjimo metu ir užbaigtas 1581 metais. Šiam 22 metrų ilgio ir 10 metrų pločio grakščių gotikinių formų pastatui buvo panaudotos net 33-jų rūšių skirtingų formų plytos. Šventovė dar daug kartų degė ir buvo remontuota, bet išsilaikė nepakeista. Jos pagrindinis fasadas neturi sau lygių ne tik Lietuvos, bet ir visos Rytų Europos plytų gotikos architektūroje. Vėliau netoliese pastatyta panašiu stiliumi šventovės varpinė jau neturi to grakštaus lengvumo kaip pati šventovė. Sakoma, kad 1812 metais Šv. Onos šventovę grožėjęsis Prancūzijos imperatorius Napoleonas norėjo, jei galėtų, padėjęs ją ant delno nusinešti į Paryžių. Jubiliejines Mišias šventovėje liepos 29 d. aukojo kardinolas Audrys Bačkis, vakare vysk. Jonas Boruta, SJ, skaitė istoriografinę paskaitą apie Šv. Onos šventovę. Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje liepos 27 d. buvo atidaryta paroda *Vilniaus gotikos šedevrui – Šv. Onos bažnyčiai – 500 metų*, o kaimyninėje Bernardinų šventovėje pradėjo veikti paroda *Šv. Onos bažnyčios plytos, brėžiniai, dokumentai.*

Lietuvos kultūros fondo agentūra "Factum" gavo paraišką į Lietuvos rekordų knygą įrašyti informacinių technologijų pasiekimą: naujas viešbutis "Baltpark" įvedė Internete savo svetainę, kurioje paieškas galima atlikti net devyniomis kalbomis. Svetainė *http://www.baltpark.com* palaikoma anglų, estų, japonų, latvių, lenkų, lietuvių, rusų, švedų ir vokiečių kalbomis.

Lituanistikos tyrimo ir studijų centras Čikagoje išleido anglų kalba dr. Edmundo Remio paruoštą didoko formato, 195 puslapių knygą *Review of Modern Lithuanian Grammar*. Kas nori platesnės informacijos apie šią knygą arba norėtų ją įsigyti, prašomas kreiptis į centro direktorių dr. J. A. Račkauską (Lithuanian research and studies Center, 5600 South Claremont Avenue, Chicago, IL 60636-1039, USA). Knygos kaina – JAV $22.50.

Trečioji žemaičių kultūros savaitė įvyko birželio 17-23 d.d. Lenkijos Gdanske. Ją rengė Žemaitijos informacijos centras Gdanske, Šv. M.M. Kolbe vienuolių namai, programą rėmė Lietuvos ambasadorius Lenkijoje Darius Degutis, garbės konsulas Gdanske Miroslaw Kopydlowski. Į renginį atvyko apie 20 žemaičių iš Lietuvos: iš Skuodo kaimo kapela ir kanklių sambūris, Klaipėdos universiteto teatras, tautodailininkai bei lydintieji pareigūnai. Per tą savaitę buvo atlikti trys kanklių, smuiko ir birbynės koncertai Gdansko šventovėse, keturi kaimo kapelos pasirodymai, du Klaipėdos teatro spektakliai; surengta P. Dužinsko medžio skulptūrų bei S. Dacienės karpinių paroda, kašubų tavernoje jauna Telšių restorano virėja J. Bartkutė gamino žemaitiškų skanėstų. Po paskaitų apie Žemaitiją ir jos istoriją buvo pasivažinėta po Gdanską, Sopotą ir kašubų kraštą.

(*Aušra*, 2001 m. nr. 12)

Eimunto Nekrošiaus režisuotas *Hamletas* per penketą metų apkeliavęs bene visą Europą ir eilę kitų žemynų pagaliau atsirado buvusio Danijos princo Hamleto gyvenvietėje, Elsinoro miesto Kronborgo pilies kieme. Juo rugpjūčio 1 dieną buvo atidarytas *Hamleto vasaros* festivalis. Šis prieš trejus metus atnaujintas festivalis kasmet pristato įvairiomis meno rūšimis ir žanrais paruoštas William Shakespeare tragedijos *Hamleto* interpretacijas. Ta proga Kronborgo pilies kieme būna sumontuota speciali scena ir didelis, apie 700 vietų, amfiteatras. E. Nekrošiaus *Hamletas* buvo rodomas keturis vakarus; pirmąjį vakarą teko vaidinti per nemažą liūtį, kuri betgi nei aktorių, nei žiūrovų neišbaidė. Svarbiausią, Hamleto, vaidmenį atliko roko dainininkas Andrius Momontovas, Ofelijos – Viktorija Kuodytė, Klaudijaus – Vytautas Rumšas, Gertrūdos – Dalia Storyk, Hamleto tėvo šmėklą vaidino Vidas Petkevičius. Dviejų naujai įvestų rolių, Aktoriaus ir Aktorės, atlikėjai buvo Kostas Smoryginas ir Margarita Žiemelytė. Spektaklyje netrūko ir įvairių šviesos, garso bei pirotechnikos efektų. *Hamleto vasara* baigėsi rugpjūčio 23-26 d.d. tradiciniu Elsinoro džiazo festivaliu. Tuo tarpu E. Nekrošiaus *Hamletas* ruošiasi keliauti į Pietų Ameriką, kur rugsėjo vidury jis bus rodomas Buenos Aires, Argentinoje, vėliau Porto Allegro, Brazilijoje. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto*, BNS, *Literatūros ir meno*, LGTIC informacija)

Laureatė Nijolė Jankutė

1999 m. Lietuvių rašytojų draugijos literatūros premija buvo paskirta rašytojai Nijolei Jankutei už knygą *Atvirukai. Kelionių įspūdžiai. Atvirukai* buvo šiltai sutikti ir greitai išpirkti. Leidėjas – Vydūno fondas Čikagoje. Jau yra išėjusi ir antroji laida, irgi Vydūno fondo išleista.

Premijai skirti komisiją sudarė pirm. Stasė Petersonienė, sekr. Stasys Džiugas, nariai – Jurgis Jankus ir Eglė Juodvalkė. Jie savo posėdyje š.m. liepos 4 d. vienbalsiai nutarė premiją skirti rašyt. Nijolei Jankutei. Premijos mecenatas yra Lietuvių fondas. Premijos įteikimas įvyks š.m. spalio 5 d. Jaunimo centre, Čikagoje.

N. Jankutė yra parašiusi šešias knygas vaikams ir dvi apsakymų knygas suaugusiems. Yra sukūrusi muzikiniam veikalui *Kūlgrinda* (muz. Jurgučio) libretą. Šis veikalas buvo statytas "Dainavos" ansamblio Čikagoje.

Rašytoja neseniai ilgesnį laiką viešėjo Lietuvoje ir kaupė įspūdžius apie gyvenimą Tėvynėje, jos žmones, gamtą, miestus, kaimą. Dabar ji ruošia savo įspūdžius spaudai. Juos pavadino *Žvilgsniai*.

Laureatė rašytoja NIJOLĖ JANKUTĖ Nuotr. V. Pajedaitės

Čikagoje penktadieniais tais įspūdžiais pasidalina ir su *Margučio II* lietuviškų radijo laidų klausytojais. Jie yra įdomūs Lietuvoje buvusiems ir nebuvusiems, nes rašytoja N. Jankutė moka talentingai ir įžvalgiai, kartais su lengvu humoru, juos perduoti. **A.Š.**

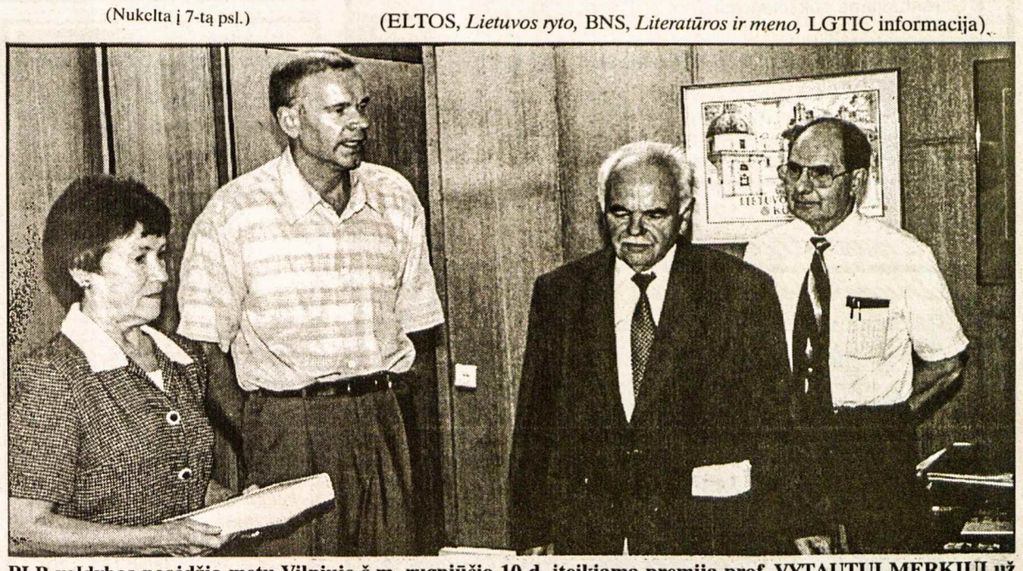

PLB valdybos posėdžio metu Vilniuje š.m. rugpjūčio 10 d. įteikiama premija prof. VYTAUTUI MERKIUI už jo knygą apie vysk. Motiejų Valančių. Premijos mecenatas yra dr. Jonas Adomavičius. Iš kairės: PLB vicepirm. Laima Žliobienė, PLB vicepirm. dr. Bronius Makauskas, prof. Vytautas Merkys ir PLB pirm. Vytautas Kamantas Nuotr. M. Šmitienės

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	2.90%
180-364 d. term.ind.	2.95%
1 metų term. indėlius	3.05%
2 metų term. indėlius	3.50%
3 metų term. indėlius	3.70%
4 metų term. indėlius	4.00%
5 metų term. indėlius	4.30%
1 metų GIC-mėn.palūk.	3.05%
1 metų GIC-met. palūk.	3.30%
2 metų GIC-met. palūk.	3.75%
3 metų GIC-met. palūk.	4.10%
4 metų GIC-met. palūk.	4.50%
5 metų GIC-met. palūk.	4.65%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	2.90%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	3.55%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.70%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.75%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.35%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	7.00%
Sutarties paskolas nuo	7.00%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuošimčiu 1 metų	5.75%
2 metų	6.60%
3 metų	6.25%
4 metų	6.90%
5 metų	6.50%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	6.00%

Duodame komercinius mortgičius iki $750,000.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS" kortelė**

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RONCESVALLES-HIGH PARK RAJ.
Skubiai parduodamas 6 kamb. namas. Privatinis pardavimas. Kaina $...9,900.
PARDUOTAS
SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI
tel. 416-769-1616

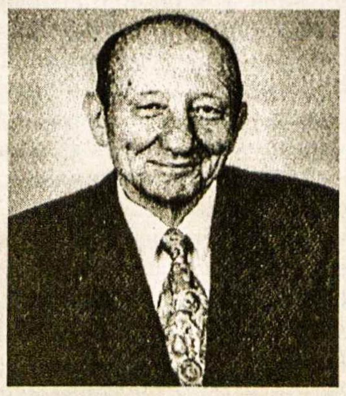

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. **416 769-1616**; namų **416-231-4937**, faksas **416 769-1524.**

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

MLS JUMS TIK KAINUOS **3½%** IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. **416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KLF kapitalas daugiau kaip 3.0 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip $100,000) skirstomas lietuvybės išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų prieglaudoms, tremtinių reikalams, jaunimui).
Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus.
Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ !

Pakeliui iš Vilniaus į Seinus. Vykstame į PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavimą Nuotr. M. Šmitienės

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Ontario parlamentarų algos po sekančių rinkimų, kurie bus turbūt 2003 metais, padidės 25%: nuo $78,007 iki $106,554. Ne iš karto – kasmet po 3%, pradedant 2001 balandžio 1-ąja ("Melagių diena"). Palyginimui, Otavos parlamentarų algos neseniai pakilo iki $131,400. Tačiau tarp tų dviejų politikų grupių praturtėjimo yra pagrindinis skirtumas: federaciniai parlamentarai algų pakėlimą nusibalsavo patys, tuo tarpu ontariečiams pinigų kapšą parūpino "Doros prižiūrėtojas" (*Integrity Commissioner*). Įdomu, ar ir kitų provincijų politikai galvoja apie algų padidinimus. Šiuo metu geriausiai apmokami yra Kvebeko parlamentarai ($84,503), juos seka Ontario, Britų Kolumbija ($72,100); Manitoba ir Saskatchewan politikai lyginojasi $63,000 lygyje, Newfoundland ir New Brunswick ties $60-56,000, o N. Skotija ir Prince Edward Island $48-43,000. Tos algų pakopos maždaug nusako provincijų turtingumo bei svarbos lygius Kanadoje.

Roy Thomson Hall, pagrindinė Toronto simfoninio orkestro koncertų salė, bus remontuojama nuo sekančių metų kovo iki rugpjūčio mėn. Jau $11.2 mln. iš reikalingos $20 mln. sumos šiam remontui suaukota – užtenkamai, kad galėtų pradėti darbus. Bus tvarkoma ir pati salė ir, svarbiausia, salės akustika. Salės auditorijoje bus sutrumpintos kėdžių eilės pravedant du naujus praėjimus, scena ir užkulisių perskyrimai bus pertvarkyti, įvesta nauja garso sistema, lubose nauja apšvietimo aparatūra bus įmontuota dviejose judomose dalyse (viena apskrita svers 38 tonas, kita mėnulio pavidalo svers 10.5 tonos). Medinės plokštės salės sienų viršutinėje dalyje ir įtraukiamos medžiaginės plokštės palubėje leis pritaikinti akustines struktūras koncerto pareikalavimams (pvz. chorui, orkestrui, solo, mažam muzikiniam vienetui). Remontui pasibaigus bus minimas salės dvidešimtmetis ir pradedamas naujas 2002/03 metų koncertų sezonas.

Ontario miestų savivaldybės kiekvienų metų rudenį turės paskelbti davinius, kiek joms kainavo pagrindinės miesto paslaugos. To reikalauja pernai provincijoje įvesta Savivaldybių veiklos tikrinimo programa. Kai kurie miestai jau prieš rugsėjo 30 terminą paskelbė savo davinius. Toronto miestas paskelbė sekančius davinius: miesto administracijos išlaidos 5.8% biudžeto, sniego valymo kaina $4,266/km, vandens švarinimas $71.34/ mln.litrų, gaisro apsauga $1.43 ir policijos tarnyba $2.81 nuo kiekvieno $1,000 nekilnojamo turto mokesčių, šiukšlių pašalinimas $2.81/toną, kanalizacijos švarinimas $0.21/kūb.m.

Kanados universitetuose per paskutinį dešimtmetį mokestis už mokslą pakilo 126 nuošimčiais. Brangiausi universitetai 2001/02 mokslo metais pagal StatsCan davinius yra N. Skotijos provincijoje ($4,732), antroje vietoje Ontario ($4,062), toliau seka Alberta, Saskatchewan, New Brunswick ir Prince Edward Island (nuo $3,970 iki $3,690), Newfoundland ($2,970), Manitoba ($2,795), Br. Kolumbija ($2,465) ir Kvebekas ($1,912). Tik Manitoba ir Kvebekas nepakėlė mokslo kainų per paskutiniuosius metus, visose kitose provincijose mokslas pabrango 2.1%, šiek tiek mažiau negu infliacijos vidurkis (3.3%). Šiuose daviniuose neįskaitytos aspirantūros kainos, kurios kilo dvigubai greičiau negu žemesnių kursų studentams. Kaltinamos federacinė ir provincinės valdžios, kad sumažino paramą universitetams. StatsCan pabrėžia, kad 1999/2000 mokslo metais studentų mokestis už mokslą padengė 16% universitetų biudžetų, tuo tarpu 1990/91 metais tepadengė 9%; per tą patį laikotarpį valdžios parama sumažėjo nuo 70% iki 55% universitetų pajamų. **G.K.**

Paieškojimas

Markevičius Antanas, Petro ir Kotrynos sūnus (gimęs 1902 m.), gyveno Panevėžio valsčiaus Vilkiškių kaime, buvo Urbo Stepono, gyvenusio Daukniūnų kaime, kaimynas. Jie abu kartu 1930 m. išvažiavo į Kanadą. Žinoma tai, kad jis buvo vedęs, turėjo šeimą ir gyveno 34881 Des Erables Ave., Montreal, P.Q. Turintys žinių apie jį prašomi rašyti: Aldona Pintsch (Noakaitė), 139 High Crest Dr., West Milford, NJ 07480 USA.

Sportas

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Pagal Lietuvos laikraščius Lietuvos vyrų rinktinė tapo sumurgdyta, išniekinta, sutrypta. Rintinė, kuri olimpijadoje sudrebino JAV *Dream team*, Europos čempionate Turkijoje atrenkamosiose rungtynėse pralaimėjo Prancūzijai ir po to 76:94 Latvijai. Šie pralaimėjimai užtrenkė duris į kitų metų planetos čempionatą Indianapolyje (JAV). Rinktinės treneris Jonas Kazlaukas prisiėmė sau kaltę dėl pralaimėjimo ir iš trenerio pareigų atsistatydino.

AKROBATINIS SKRAIDYMAS: Siofok (Vengrija) vykusiame antrajame Europos akrobatinio skraidymo *Advanced* kategorijos čempionate Lietuvos lakūnų ekipa – Eltonas Meleckis, Darius Išganaitis ir Petras Jurgionis – užėmė antrąją vietą. Jie nusileido tik prancūzams.

PENKIAKOVĖ: Tarptautinės šiuolaikinės penkiakovės federacijos (UIPM) paskelbtame naujame geriausiųjų pasaulio penkiakovininkų įvertinime dvi pirmąsias vietas užima Lietuvos atstovai – 27 metų A. Zadneprovskis, surinkęs 175 taškus, o tuoj po jo 28 metų E. Krunglocas, surinkęs 163 taškus.

DVIRAČIAI: Moterų dviračių lenktynių *Formido Holland Ladies Tour* Olandijoje trečiajame etape D. Žiliūtė užbaigė penkta ir bendroje įskaitoje iš 4-tosios vietos pakilo į trečiąją.

ŠOKIAI: Manheim (Vokietija) įvykusiame atvirajame 15-ajame šios šalies čempionate tarp daugiau nei 2000 įvairaus amžiaus porų, Kauno *Kaspino* klubo atstovai, Marius Krukelis ir Kristina Valiūnaitė tapo pasaulio jaunimo standartinių šokių čempionais. Suaugusiųjų grupėje standartinių šokių varžybose Arūnas Bižokas ir Edita Daniūtė (Kauno *Sūkurys)* užėmė trečiąją vietą. Domas Daukšas ir Andra Vaidilaitė jaunių (iki 13 metų) laimėjo 10-ties ir Lotynų Amerikos šokių turnyrus, o tarp standartinių šokių – antrąją vietą. Tarp standartinių šokių meistrų, kauniečiai A. Bižokas ir E. Daniūtė yra antri. **V.P.**

Lietuvos pašto ženklas
Nuotr. M. Pranevičiaus

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 545-8868

OVER A CENTURY OF SERVICE 1874
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 14 metų

SPAUSTUVĖ
PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Marius E. Rusinas, CLU CFP
(Certified Financial Planner)
RESP, RRIF, LIF
ANNUITY, RRSP
Patarnauju visose pensijų srityse
Net Worth Financial Planning Inc.
1576 Bloor Street West
Toronto M6P 1A4
(priešais Lietuvių Namus)
416 588-2808

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 122 milijonų dolerių

MOKAME

2.55% už 30-89 d. term. indėlius
2.60% už 90-179 d. term. indėlius
2.65% už 180-364 d. term. indėlius
2.80% už 1 m. term. indėlius
3.30% už 2 m. term. indėlius
3.70% už 3 m. term. indėlius
4.00% už 4 m. term. indėlius
4.30% už 5 m. term. indėlius
2.90% už 1 m. GIC mėn. palūk.
3.05% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.55% už 2 m. GIC invest. pažym.
3.95% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.25% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.55% už 5 m. GIC invest. pažym.
2.90% už RRSP ind. (var.rate)
3.30% už RRSP 1 m. term. ind.
3.80% už RRSP 2 m. term. ind.
4.70% už RRSP 3 m. term. ind.
4.50% už RRSP 4 m. term. ind.
5.35% už RRSP 5 m. term. ind.
2.90% už OHOSP (variable rate)
2.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
3.25% už JAV dolerių 1 metų GIC
2.25% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo 7.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 5.65%
2 metų 6.60%
3 metų 6.25%
4 metų 6.90%
5 metų 6.50%
– su keičiamu nuošimčiu 5.75%

DUODAME
• *asmenines paskolas iki $250,000*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: parama@total.net
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

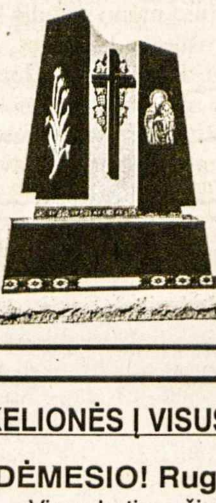

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

DĖMESIO! Rugsėjo mėnesį Medelis atostogauja!
Visus ketinančius į Lietuvą skristi rugsėjo ar spalio mėnesiais kviečiu pasinaudoti *mano nupiginimais ir naujomis rudeninėmis* kainomis. Užsisakykit pramatytas keliones iki rugpjūčio galo, **tik pas mane asmeniškai, – gausite garantuotai geriausias kainas!** Dar vis turiu metus galiojančių bilietų su veltui pakeičiamomis grįžimo datomis. **TEIRAUKITĖS!**

Toronto įstaigoje būsiu vėl trečiadieniais nuo rugsėjo 26 d. tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Man nesant prašom kreiptis į Margaret.

ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena TRAVEL
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.

* * *

Atstovaujam telefoninių ryšių firmai **RapidTel.**
Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.
+Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,
arba **+Planas I:** Canada ir US – 7.5 c.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Sveikiname tėvelius

BIRUTĘ ir JUOZĄ MAŽEIKAS

*Vilniuje, sulaukusius **50** metų vedybinio gyvenimo sukakties. Linkime dar daug ramių, sveikų, saulėtų dienų!*

dukros – Rasa, Gailė ir Saulė su šeimomis

Širdies neurozė

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Paskutinėje tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos problemų X redakcijoje (Ženeva, Pasaulinė sveikatos organizacija, 1992) širdies neurozė pagrįstai priskiriama prie somatoforminės autonominės (vegetacinės nervų sistemos) disfunkcijos sindromų. Kitaip sakant, širdies neurozė yra tik viena bendros vegetacinės nervų sistemos neurozės pasireiškimo formų, kurios pagrindiniai simptomai yra susiję su širdimi.

Širdies neurozės, kaip ir bet kurios kitos neurozės, pagrindinė priežastis yra tik psichinė. Tai gali būti psichologiniai šeimos, darbo, buities ir kiti konfliktai. Labai dažnai neurozę sukelia pačios įvairiausios frustracijos (emocinės įtampos lydimas nusivylimas). Toks nusivylimas dažniausiai kyla, esant būtinumui rinktis norimą daiktą ar vykdyti norimą veiksmą prieš tai atlikus nepageidautiną arba, esant reikalui, rinktis vieną iš abiejų nepageidautinų, arba geidžiant nors vieno, bet negaunant nieko.

Intelektinėms asmenybėms dažna neurozių, tarp jų ir širdies, priežastis yra smūgis į prestižą. Suprantama, kad visais čia paminėtais ir nepaminėtais atvejais išsivysto ir psichinė (emocijų, jausmų, intelekto) įtampa. Ši įtampa skiriasi nuo emocinio sujaudinimo tuo, kad yra ilgalaikė ir blokuojama jos vykdymo fazėje, susidarius situacijai, kai viena sąlyga neigia kitą (pvz., kai norint verkti tenka juoktis arba atvirkščiai).

Antras skiriamasis neurozės ypatumas yra tas, kad jokiais šiuolaikiniais tyrimo metodais (klinikiniais, instrumentiniais, biocheminiais, biofiziniais) pacientui liguisto substrato (patologinio pakenkimo) nenustatoma. Suprantama, ne tik lokali, o juo labiau bendra neurozė arba reguliaciniai organizmo sutrikimai nevyksta be materialaus pagrindo (sine materiae), tačiau net ir šiandieniniais XXI a. metodais tai nustatyti galimybių nėra.

Trečias skiriamasis ypatumas – tai neurozinis paciento sudėjimas (konstitucija), kuris būdingas padidėjusiu jautrumu. Toks jautrumas gali būti užmaskuotas. Apie tai galima suprasti tik kiek ilgėliau stebint pacientą. Nereti atvejai, kai pacientas savo per didelį jautrumą maskuoja arogantišku elgesiu, keista kalbos ir minčių dėstymo maniera, žinomų vertybių neigimu, keistomis drapanomis ir t.t.

Nors širdies neurozė dažniausiai paliečia jautrius asmenis, tačiau nuo jos niekas nėra apsaugotas. Pacientai dažniausiai nurodo kokią nors jiems reikšmingą priežastį, tačiau gali ir nenurodyti, jeigu ji yra jau paskendusi pasąmonės gelmėse.

Atkreiptinas dėmesys į žodžius "jiems reikšmingą priežastį", nes tai gana reliatyvu. Šių eilučių autoriui teko gydyti studentę, iš kurios pavogus ilgai taupytus pinigus apsiaustui pirkti, išsivystė isterinis aklumas ir širdies neurozė, o taip pat "naująjį" tipą, kuris, išgirdęs, kad jam pavogė automobilį, nors įsirdo ir paraudo, tačiau po valandėlės jam visa tai praėjo be jokio pėdsako.

Pacientai dažniausiai skundžiasi diegiamo pobūdžio skausmu širdies plote, kuris užtrunka ilgokai. Tuo šis skausmas skiriasi nuo stenokardinio, kuris yra spaudžiančio, deginančio pobūdžio ir jaučiamas po krūtinkauliu, neretai persiduoda į kairę ranką (gali ir į dešinę), o taip pat į kairį žandikaulį. Stenokardija arba koronarine liga sergantieji yra vyresnio amžiaus, o sergantieji širdies neuroze jaunesni, dažniau moterys. Abiem atvejais būtina padaryti elektrokardiogramą. Jeigu joje sutrikimų nėra, daugiau duomenų už širdies neurozę. Tačiau po kurio laiko reikėtų atlikti elektrokardiografinį tyrimą su fiziniu apkrovimu (veloergometriją), nes tiek stenokardija, tiek koronarinė liga gali būti kliniškai kompensuota. Pravartu taip pat atlikti ir kai kurias biochemines analizes: nustatyti protrombiną, bendro cholesterolio kiekį, jo frakcijas.

Širdies neurozės negalima laikyti nekalta, be pėdsakų praeinančia liga, nes tai signalas, liudijantis paciento jautrią nervų sistemą, kurią reikia tausoti, stiprinti, o po to ir treniruoti. Čia visų pirma geriausiai tinka padrąsinantis gydytojo žodis, emocinio krūvio sumažinimas, griežtas atsisakymas nuo kavos, tabako, alkoholio, per ilgų pasilinksminimo vakarų.

Reikia įsigilinti į paciento vidinį pasaulį, nustatyti neurozę sukėlusias priežastis ir pasistengti jas pašalinti. Vaistai (raminantieji, stiprinantieji nervų sistemą, keliantys bendrą biotonusą) padeda gal tik savo netiesiogine įtaiga (psichologiškai). Žymiai geriau tinka sportiniai žaidimai, saikingi poilsio vakarai, gydymas muzika ir knygomis, ekskursijos, turizmas, ypač draugystė su dvasiškai artimu žmogumi.

Neradus aiškesnių simptomų, apčiuopiamų liguistų (patologinių) organizmo pakitimų, laboratorinių ir kitų specialių tyrimų duomenų, liudijančių ligą, gydytojas neturėtų skubėti pripažinti paciento sveiku. Šį teiginį galime pailiustruoti tokiu pavyzdžiu. Palydėdami ant Palangos tilto į jūrą besileidžiančią saulę, retai pagalvojame, kad jau praėjo 8 min., kai ji yra nusileidusi už horizonto. Kaip žinia, per 8 min. saulės spinduliai pasiekia žemę, taigi, ir mūsų akis. Lygiai tas pats yra stebint tekančią saulę: kai tik pamatome auksinio skritulio kraštą, saulė jau yra patekėjusi. Panašiai gali būti ir su paciento simptomatika. Kita vertus, vertėtų prisiminti ir tai, kad neuroziniais sutrikimais sergantieji sudaro net 50-60% visų poliklinikos pacientų. Jau vien tai liudija nemažą šios problemos svarbumą.

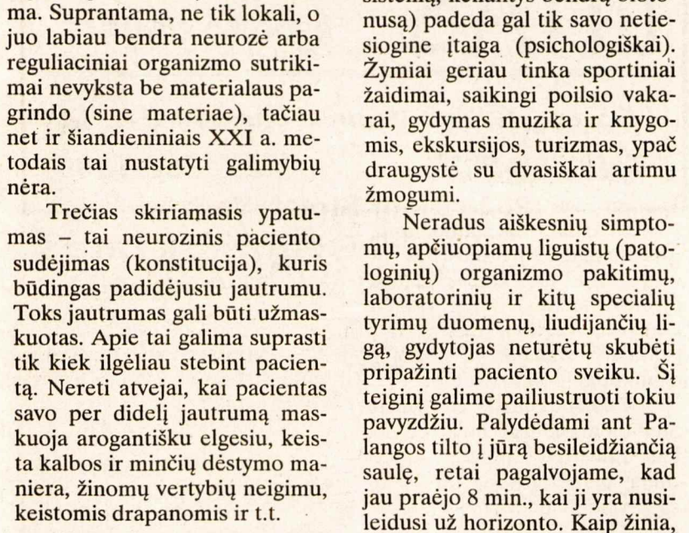

Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazijos direktorė M. Žiaurienė (kairėje), viešnia iš Kanados A. Skilandžiūnienė ir mokytoja R. Meldaikienė, vedėja muziejaus, kuriame yra ir kanadiečių rėmėjų skyrius

Vilniaus berniukų ir jaunuolių choro "Ąžuoliukas" choristai repeticijos metu su meno vadovu ir dirigentu Vytautu Miškiniu

Garsusis "Ąžuoliukas" Šiaurės Amerikoje

Vilniaus berniukų ir jaunuolių choras "Ąžuoliukas", baigęs koncertus JAV-se, koncertuos ir Kanadoje. Otavoje – spalio 26, Mississaugoje–Toronte – spalio 28

2008 m. žiemos olimpiada įvyks JAV-bėse, Utah valstijos sostinėje – Salt Lake City. Aišku tam ruošiamasi jau dabar. Tačiau Salt Lake City žinomas miestas ne tik dėl šio būsimojo pasaulinio masto sporto renginio, bet ir laimėjimų muzikos srityje.

Minėtasis miestas ėmėsi iniciatyvos surengti š.m. spalio mėn. muzikos festivalį *Voices of Friendship: A Celebration of Children, Cultural Diversity, International Friendship, and Life!*

Tikslas – suburti jaunimo muzikos pajėgas iš įvairių pasaulio šalių, kad visi kartu galėtų pasireikšti – padainuoti ir atverti naujas duris ateičiai, bendravimui muzikinėje srityje. Šioje šventėje, kuri Salt Lake City truks vieną savaitę (spalio 15 iki 21 d.d.), dalyvaus iš viso 28 chorai – kiekvienas jų atstovaudamas atskirai valstybei.

Šie chorai savaitės dienomis koncertuos atskirai įvairiuose aplinkiniuose miestuose/miesteliuose, nes vienas iš tikslų yra supažindinti Utah gyventojus su įvairių kraštų kultūromis ir choristus su JAV valstybe. Taip pat yra skirtas laikas chorams drauge repetuoti pasiruošiant grandioziniam festivalio užbaigimo koncertui spalio 20 d., kuris įvyks naujai pastatytame Congress Hall pastate, talpinančiame 21,000 žiūrovų. Ten yra sąlygos visiems chorams pasirodyti kartu ant scenos. Chorai atliks ir bendras, ir atskiras savo tautų dainas. Tą savaitgalį taip pat vyks 500 žurnalistų suvažiavimas. Taigi tikimasi sulaukti daug dėmesio spaudoje.

Kokiu būdu buvo atrinkti chorai, patekę į baigmę? Pirmiausia organizatoriai kreipėsi į įvairių šalių ambasadas Vašingtone ir prašė pasiūlyti savo valstybės jaunimo chorą, kuris atstovautų šalies muzikiniams sugebėjimams ir prisiųsti to choro CD diskečių, kad galima būtų išgirsti chorą ir įvertinti jo pajėgumą. Tam tikslui Lietuvos ambasada pasiūlė "Ąžuoliuką" ir nusiuntė choro diskečių. Tokiu būdu po organizatorių atrankos "Ąžuoliukas" pateko į kviestųjų chorų eiles. Sąlygos sekančios: organizatoriai kviestuosius chorus apgyvendins, vaišins, vežios į koncertus ir padengs visas išlaidas, išskyrus choro kelionę iš gyvenamo krašto į JAV-bes.

Kadangi berniukai į "Ąžuoliuką" patenka pagal balsų kokybę ir muzikinius įgūdžius, jie yra kilę iš įvairių finansinių išgalių šeimų – daugelio tėvai nepajėgia nei apmokėti, nei prisidėti prie skrydžio išlaidų iš Lietuvos į JAV-bes.

Lietuvos ambasada, sužinojusi "Ąžuoliuko" pakvietimą, kreipėsi į JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybą per pirmininkę Mariją Remienę su pasiūlymu sudaryti sąlygas "Ąžuoliukui" koncertuoti keliuose JAV-bių miestuose, kur yra lietuvių telkiniai, kad jie galėtų taip pat išgirsti šį puikų chorą ir kartu aukomis ir koncertų bilietais padengti choro kelionės išlaidas. Išvadoje – "Ąžuoliukas" koncertuos Vašingtone, Niujorke, Klyvlande, Čikagoje ir Salt Lake City.

Kai Lietuvos ambasada Vašingtone painformavo ambasadorių R. Šidlauską Otavoje apie šiuos planuojamus įvykius, šis kreipėsi į KLB krašto valdybą su pasiūlymu prašyti "Ąžuoliuko" meno vadovą Vytautą Miškinį skirti savaitę laiko Kanadoje, kad galėtų ir Kanados lietuviai ir kiti kanadiečiai išgirsti šį pasaulinio masto chorą. Dirigentui Miškiniui sutikus, šie planai taps realybe dviem koncertais. Autobusais iš JAV-bių atvykęs "Ąžuoliukas" koncertuos drauge su Otavos berniukų choru penktadienį, spalio 26, St. Matthew's anglikonų šventovėje, kur laukiami Otavos ir Montrealio lietuviai, taip pat diplomatai ir žurnalistai iš Otavos. Informaciją teikia dėl Otavos koncerto Loretta Lukšaitė-Cassidy, Otavos KLB pirm. Rūta Kličienė ir Lietuvos ambasada.

Paskutinę choro dieną Kanadoje, spalio 28, sekmadienį, 3 v.p.p., "Ąžuoliukas" koncertuos Mississaugos labai gražioje koncertams ir operos spektakliams skirtoje "Living Arts Centre" salėje su ypatingai gera akustika. Taigi tą dieną pietinės Ontario provincijos lietuviai turėsime visi progą išgirsti šį 40 jaunų balsų chorą įspūdingos jų gastrolių kelionės po Šiaurės Ameriką pabaigoje. (Žiūr. skelbimą paskutiniame *TŽ* puslapyje)

Irena Ross,
KLB kultūros komiteto vardu

Sk. pasisako

MAŽEIKIEČIAI GYVUOJA

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet po atnašautų šv. Mišių Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje už mirusius Mažeikių gimnazijos mokytojus ir mokinius, įvyko metinis susirinkimas. Buvo perskaitytas praeitų metų protokolas ir sveikinimai negalėjusių dalyvauti. Pratęsėme prenumeratą *Tėviškės žiburių,* kurie jau daug metų keliauja į gimnaziją. Vėl paskyrėme auką-stipendiją mokiniams. Pasigėrėjome mūsų bendramokslio poeto D. Remio, gyvenančio Palangoje, išleista 8-ta poezijos knygute *Šviesos klasta*.

Mažeikiečius-tes riša gili meilė ir ilgesys gimtojo krašto. Siųsdami *Tėviškės žiburius* ir įteikdami kuklią auką mokiniams, pajuntame glaudesnį bei šiltesnį ryšį su praeitimi ir gimnazija, kuri jaunystės dienose kilniomis idėjomis brandino mus gyvenimui. Po vaišingos ir prasmingai praleistos jaukios popietės skirstėmės su viltimi vėl susitikti ir palaikyti ryšį su gimnazija.

Buvusi gimnazijos auklėtinė A. Skilandžiūnienė šią vasarą turėjo progos susipažinti su dir. M. Žiauriene, kuri, kartu su nuoširdžiais linkėjimais visiems, labai dėkojo už *Tėviškės žiburius* ir auką Mažeikių gimnazijai. **Dalyvė**

"Lietuvos kariuomenės..."

(Atkelta iš 5-to psl.)

ba pateikite LKKAS saugoti viską, kas susiję su Lietuvos kariuomene ir jos karininkija. LKKAS jau gavo ir nuolat gauna labai daug archyvinės medžiagos iš įvairių šaltinių (taip pat iš JAV). Pas mus pateko kai kurios tiesiog unikalios nuotraukos, kurias mes panaudojome arba panaudosime savo daugiatomėje knygoje.

LKKAS veikla neapsiriboja tik knygos *Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953* leidyba. Mes skaitome paskaitas, organizuojame diskusijas, rengiame parodas Lietuvos kariuomenės istorijos klausimais kariniuose daliniuose, gimnazijose, mokyklose, bibliotekose. Manome, kad visa tai padės visuomenėje atkurti objektyvų Lietuvos kariuomenės ir jos karininkijos vaizdą. Šių tikslų įgyvendinimui ir buvo įsteigta LKKA sąjunga.

Be JAV ir Kanadoje gyvenančių Lietuvos kariuomenės karininkų, jų šeimų ir artimųjų finansinės paramos knygos leidimas būtų neįmanomas. Ypač daug padėjo savo aukomis ir darbais Elena Brožytė-Sniegaitienė, Jūratė ir Jonas Variakojai, Zuzana Juškevičienė, Antanas Bulota. Ačiū visiems, kurie parėmė šios knygos leidybą.

Po knygos sutiktuvių mes ir toliau gauname finansinę paramą. Ji bus reikalinga ateityje. Autoriai atsisakė honorarinio atlygio (pabandykite įvertinti autorių kolektyvo dvejų metų darbą, rengiant I tomą!), o tai knygos kainą sumažino du kartus. Tačiau visos I tomo išlaidos, pardavus knygas, nesugrįš: dalį knygos tiražo teko už atliktus darbus perduoti Lietuvos valstybiniam muziejui, dalį išsiųsti knygos mecenatams, dalį perduoti kaip privalomus egzempliorius bibliotekoms.

LKKAS šiuo metu turimos lėšos bus panaudotos II tomo leidybai. Tačiau tolimesniam darbui reikalinga parama. Neabejojame, kad knygos *Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953* leidyba yra bendras visų mūsų rūpestis. Kurkime šį monumentalų Lietuvos kariuomenės istorijos paminklą kartu. Turime unikalią galimybę pasinaudoti visais Lietuvos archyvuose esančiais kariuomenės istorijos dokumentais, juos nagrinėti, apibendrinti ir rašyti karininkijos istoriją. Prikelkime iš užmaršties visus nepriklausomos Lietuvos kariuomenės karininkus.

Kartu kviečiame stoti nariais į Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungą visų rangų karius, jų šeimų narius ir artimuosius. Mūsų privalo būti daug!

Visais stojimo į LKKAS, žinių pateikimo enciklopedijai ir finansinės paramos leidybai klausimais prašome kreiptis: Jonas Variakojis, 3715 West 68th Street, Chicago, IL 60629 USA. Tel. (773) 585-8649; Vytautas Jasulaitis (LKKAS), P. Vileišio 14-5, Vilnius, LT-2055, Lithuania.

• Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir "Tėviškės žiburiams". Kas galite, paremkite juos auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

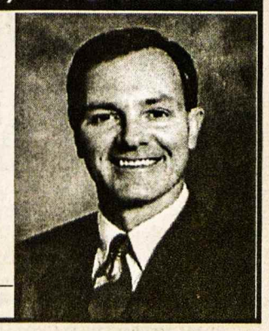

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (I vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys
Sutton GROUP

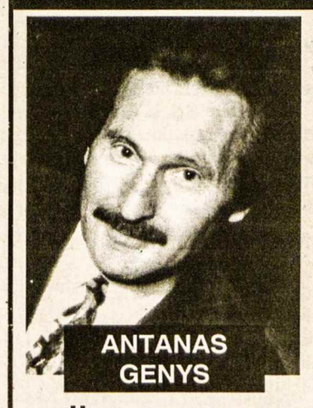

PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MARGUTIS
PYSANKA - V.I.M. Inc.
4134 Dundas St. West,
Toronto, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042

Reguliarūs maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių.
Greitas ir garantuotas siuntų pristatymas Lietuvoje.

Nemokamai surenkame siuntas iš Jūsų namų.*
Tel: (416) 233-4601
*Galioja kai kurie apribojimai.
$2.00* COUPON $2.00* OFF
For 1 parcel
*Coupon valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

TORONTO

Anapilio žinios

– Rugsėjo 8, šeštadienį, Delhi-Tillsonburg lietuvių bendruomenė šventė Tautos šventę. Iškilmingos Mišios buvo 3 v.p.p. Šv. Kazimiero šventovėje, o po Mišių – minėjimas parapijos salėje.

– Rugsėjo 10, pirmadienį, palaidotas a.a. Vytautas Urbonas, 76 m. amžiaus.

– Po vasaros atostogų rugsėjo 9, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovės choras, vadovaujamas Jono Govėdo, giedojo per 11 v.r. Mišias. Skatiname balsingus vyrus ir moteris jungtis į mūsų chorą. Registruotis galima parapijos raštinėje tel. 905 277-1270.

– Taipgi rugsėjo 9, sekmadienį, "Angeliukų" choras, vadovaujamas Nijolės Benotienės, po vasaros atostogų pradėjo savo veiklą ir giedojo Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. Mišiose.

– Iš vidurinės Kanados 17 m. amžiaus lietuviui jaunuoliui tėvai ieško buto ar kambario lietuvių šeimoje galimai arčiau Bathurst ir St. Clair gatvių sankryžos, nes jis mokysis St. Michael's College School. Skambinti tėvams tel. 403 860-6394.

– Mūsų parapijos šventė šiais metais bus švenčiama rugsėjo 30, sekmadienį. Iškilmingos pamaldos bus 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Po pamaldų bus liturginė eisena į kapines su Švenčiausiuoju ir palaiminimas kapinių koplyčioje. Po eisenos bus vaišės Anapilio salėje.

– Anapilio knygyne gauta kompozitoriaus Algirdo Motūzos garsajuostė *Širdy pasodinkime gėlę* ir daug naujų vaizdajuosčių.

– Nuo rugsėjo 9, sekmadieniais mūsų parapijoje platinami bilietai į garsiojo Vilniaus berniukų choro "Ąžuoliukas" koncertą, kuris bus spalio 28, sekmadienį, 3 v.p.p. Mississauga miesto gražioje "Living Arts Centre" koncertų salėje.

– Mišios rugsėjo 16, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Bernardą Petkevičių; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Antaną Bernotą; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje rugsėjo 15, šeštadienį, 3 v.p.p. už Vėžauskų šeimos mirusius.

Brangaus ir mylimo sūnaus Leonardo 10 metų tragiškos mirties prisiminimo proga tėvai Alina ir Kazys Žilvyčiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A. a. Jono Brazlausko atminimui, užjausdama jo žmoną Janę ir dukrą Kristiną su šeima, Elena Bersėnienė ir šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Jono Brazlausko atminimui *Tėviškės žiburiams* aukojo: $20 – Sofija ir Vytautas Balsevičiai, Karolina ir Jonas Balsevičiai (Vancouver), Vida ir Jurgis Kairiai.

LINA SAPIJONYTĖ

Romos ir Algio Sapijonių duktė sėkmingai baigė Toronto universitete "Honours Bachelor of Science" mokslus. Numačiusi toliau tęsti studijas.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį parapijos choras pradėjo naują sezoną, giedodamas per 10.30 v. r. Mišias. Po Mišių vyko registracija į parapijos jaunimo chorą. Jaunimo choras pradės repetuoti ateinantį sekmadienį, rugsėjo 16, po 10.30 v.r. Mišių.

– Parapijos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, rugsėjo 16, 12 v.p.p. parapijos salėje. Bus renkama pusė parapijos tarybos narių, padaryti visų parapijos tarybos sekcijų pranešimai, statybos apžvalga ir kt. Visi parapijiečiai yra kviečiami dalyvauti.

– Parapijos šventinimo iškilmių savaitė prasidės su Klaipėdos 35 žmonių mišraus choro koncertu sekmadienį, spalio 7, 12.30 v.p.p. parapijos salėje. Tą dieną choras giedos ir per 10.30 v.r. Mišias. Chorui vadovauja muz. Alf. Vildžiūnas. Įėjimas – $15. Bilietus įsigyti bus galima tik prie įėjimo.

– Bilietai į iškilmingą parapijos vakarienę, kuri vyks parapijos šventovės šventinimo išvakarėse spalio 13 d. jau platinami sekmadieniais po 10.30 v.r. Mišių.

– Lietuvoje mirė: a.a. Rimas Jurcevičius, Inocento Jurcevičiaus brolis, a.a. Vincas Puidokas, Prano Puidoko brolis ir a.a. Jonas Kasparavičius, Zigmo Girdausko svainis. Lenkijoj mirė a.a. Juozas Senda, Kazimiero Sendos dėdė.

– Šv. Pranciškaus trečiojo ordino narių susirinkimas ir Mišios bus ketvirtadienį, rugsėjo 13, 10 v. ryto.

– Vytas ir Aldona Levišauskai savo giminių ir draugų tarpe atšventė savo vedybinio gyvenimo 40-tąją sukaktį.

– Praeitą savaitę buvo pradėti ir beveik atlikti medelių ir gėlių sodinimo darbai, pastatyti vėliavų stulpai ir iškeltos Kanados ir Lietuvos vėliavos. Statybos vajui iki šiol suaukota $704,408 (dar reikia $615,592). Dar neaukojusius prašoma prisidėti prie šio didelio parapijos projekto.

– Mišios sekmadienį, rugsėjo 26 d.: 8 v.r. už Murauskų šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Eleną Gegužienę ir jos šeimos mirusius; 10.30 v.r. už Kuodžių šeimos mirusius, už a.a. Vytautą Tamulaitį, už a.a. Juozą ir Joanę Štarus.

Maironio mokyklos žinios

– Laukiame grįžtančiųjų bei naujų mokinių šeštadienį, rugsėjo 15, 9 v.r. Pamokos vyks iki 12 v.d. Klasės nuo jaun. darželio iki 8 skyriaus. Vedėja Aldona Šimonėlienė, tel. 416 621-1081. Mokykla veiks "Our Lady of Peace" mokyklos patalpose (Mattice ir Botfield gatvės), Etobicoke.

– Sveikiname naujus mokytojus-padėjėjus: Nora Jenkevičiūtę, Loretą Bražukaitę, Šarūną Balsį, Caroline Bates, Agnę Varatinskaitę ir Karlą Gruodytę.

– Rugsėjo 22 d. vyks Aukštesniųjų lituanistinių kursų registracija. Kursams vadovaus Nijolė Benotienė. Pamokos prasidės rugsėjo 29 d.

– Rugsėjo 8 d. sėkmingai įvyko mokytojų suvažiavimas Hamiltone. Dalyvavo Hamiltono ir Toronto lietuviai mokytojai. Suvažiavimui vadovavo Vida Stanevičienė.

Muziejaus-archyvo žinios

– Muziejaus vedėja dr. R. Mažeikaitė bus konferencijoje Lietuvoje rugsėjo 16-29 d.d., tačiau muziejus bus atidarytas įprastomis valandomis.

Nuoširdžiai užjausdami Mečį Pranevičių ir artimuosius, skausmingai pergyvenančius tragišką sūnaus Romualdo mirtį Lietuvoje, **Albinas ir Julija Lajukai,** iš Tweed, Ont., atsiuntė $100 auką našlaičių kaimui "Vaiko tėviškės namai" prie Marijampolės paremti.

KLKM dr-jos centro valdyba

Šv. Jono lietuvių kapinėms $50 aukojo A. Matulaitis.

Toronto universiteto rėmėjų pramoginiame pobūvyje-priėmime (Garden Party), kuriame dalyvavo iš lietuvių Gedas Sakus, Gytis Šernas ir Genius bei Dalia Procutos (nuotraukos viduryje). Jiedu per 10 metų paaukojo universitetui 5,000 lituanistinių knygų

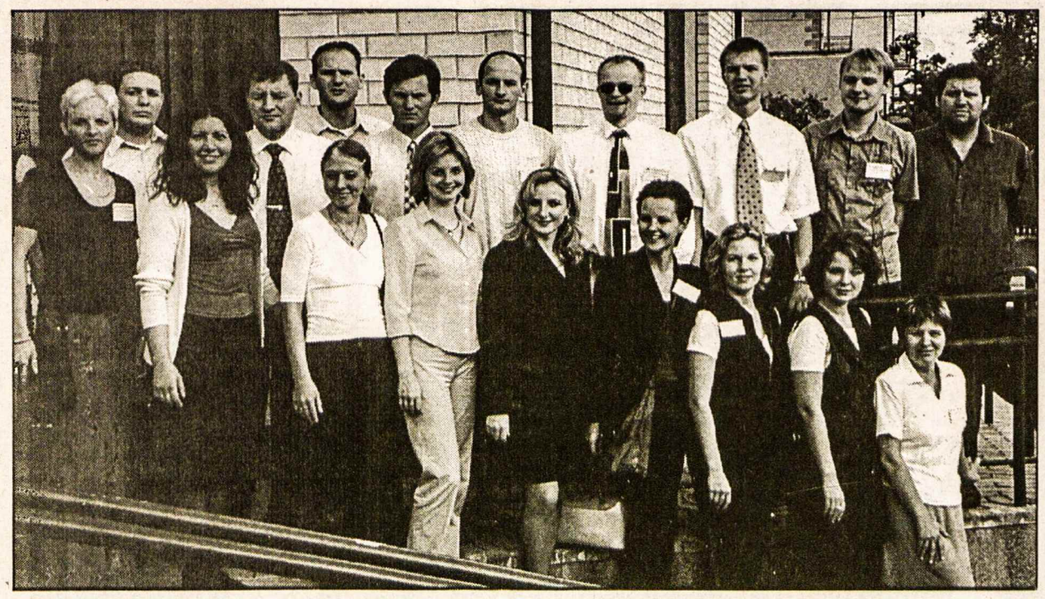

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovai PLB – PLJS pirmininkų suvažiavime Seinuose š.m. rugpjūčio 15 d.
Nuotr. M. Šmitienės

Kviečiame visus į pirmą lietuvių koncertą

LIVING ARTS CENTRE

4141 Living Arts Drive, Mississauga

spalio 28, sekmadienį, 3 v.p.p.

Koncertuoja maestro VYTAUTO MIŠKINIO vadovaujamas
VILNIAUS BERNIUKŲ IR JAUNUOLIŲ CHORAS

ĄŽUOLIUKAS

pasirodęs 22-jose Europos valstybėse ir Japonijoje

BILIETAI UŽSAKOMI:

ŠIOKIADIENIAIS nuo 10 v.r. iki 6 v.v. LIVING ARTS CENTRE bilietų kasoje (Box Office) telefonu **905-306-6000** (prašyti "Ąžuoliukas Boys Choir, October 28")

ARBA SEKMADIENIAIS: Anapilyje, Mississaugoje; Prisikėlimo parapijoje, Toronte; Lietuvių Namuose, Toronte; Jaunimo Centre, Hamiltone

ŠIOKIADIENIAIS taip pat galima skambinti IRENAI VIBRIENEI tel. 416-762-8414

Bilietų kainos: $30, $25, $20

Su bilietais gaunami žemėlapiai į LIVING ARTS CENTRE (nemokamas automobilių pastatymas)

KLB kultūros komisija

Į Kanados kariuomenės stovyklą Camp Borden (netoli Barrie, Ont.), mokytis anglų kalbos yra atvykę Lietuvos karininkai. Mjr. Vytautas Gylys, mjr. Audronis Navickas, kpt. Aristidas Gerasimavičius, kpt. Raimundas Vaikšnoras ir kpt. Vidas Zabiela Kanadoje bus iki gruodžio 21 d.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje aukojo: $100 – Kanados lietuvių katalikų centras; $50 – dr. S. ir E. Čepai, A. Mašalas.

Vasagos moterų būrelis Mažosios Lietuvos fondui paaukojo $200 lietuvių kalbos mokymui Karaliaučiaus krašte paremti.

A. a. Jonui Brazlauskui mirus, nuoširdžiai užjausdami žmoną Janę, dukrą Kristiną ir jos šeimą, J. L. Lukšos ir šeima (London, Ont.), Loretta ir Don Cassidy (Ottawa, Ont.) *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

Lietuvių Namų žinios

– Rugsėjo 9 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 230 svečių.

– Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino J. Rukšienė. Svečių knygoje pasirašė – V. E. Čeičiai iš St. Petersburg, FL.

– LN valdybos posėdis įvyks rugsėjo 27 d., 7 v.v.

– Rugsėjo 23 d., 1 v.p.p. Lietuvių Namų seklyčioje įvyks LN moterų būrelio posėdis. Kviečiamos viešnios, galinčios prisidėti prie Moterų būrelio veiklos. Jų pagalbos laukia ir Slaugos namai.

– Rugsėjo 29 d. Lietuvių klubas "Santaka" rengia *Rudens palydų* pobūvį Lietuvių Namų Vytauto Didžiojo menėje. Programoje dalyvaus šiuo metu didžiulį populiarumą Lietuvoje turintys estrados muzikos atlikėjai – Z. Žvagulis ir I. Staroaitė. Bus karšta vakarienė, veiks baras, o taip pat šokiai. Kviečiame visus gausiai dalyvauti. Dėl papildomos informacijos ir bilietų rezervacijos skambinti Astrai tel. 416-538-1748 arba Gintui tel. 416 532-3311.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. B. Adaškevičienės atminimui $50 aukojo A. A. Kilinskai; $100 – J. R. Pleiniai. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuoširdų dosnumą ir paramą Slaugos namas. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A6.

Prisikėlimo parapijos

"AUŠROS" sporto klubo

• POSĖDIS SU TĖVAIS • SUSIPAŽINIMAS SU TRENERIAIS • REGISTRACIJA

(jaunimui nuo 9 iki 14 m. amžiaus)

įvyks rugsėjo 18, antradienį, 7 v.v.

Prisikėlimo parapijos kavinėje, 1 Resurrection Rd.

(antros šviesos į Vakarus nuo Islington požeminio stoties)

Informaciją teikia ***Rūta Jaglowitz tel. 416-622-9919***

Dėkojame

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTUI

ir visiems prisidėjusiems prie

dail. ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS

parodos surengimo bei aukojusiems parodos išlaidoms padengti.

Dr. R. Mažeikaitė,

Kanados. liet. muziejaus-archyvo vedėja

Kun. Vaclovas Aliulis, MIC, iš Lietuvos, vadovavęs rekolekcijom marijonėm seselėm Putname, pabuvojęs Čikagoje, aplankė ir Torontą, kur gyvena jo giminės. Prisikėlimo parapijos šventovėje rugsėjo 2, sekmadienį, atnašavo Mišias ir pasakė pamokslą. Rugsėjo 3 d. aplankė Anapilį – Lietuvos kankinių šventovę, Lietuvių kultūros muziejų, *TŽ* redakciją ir kapines. Šis svečias yra buvęs marijonų vienuolijos vyriausio vadovo pavaduotojas, mėnraščio "Katalikų pasaulis" redaktorius, Šv. Rašto vertimų į lietuvių kalbą redaktorius, spaudos bendradarbis. Dar ir dabar jis bendradarbiauja žurnaluose bei laikraščiuose, įskaitant ir *TŽ*. Grįžo į Lietuvą tęsti gausių įvairaus pobūdžio darbų.

A. a. Algio Kutkos atminimui "Kovai su vėžiu ir džiova sergantiems vaikams Lietuvoje" aukojo: $20 – L. ir G. Gotthans, A. ir D. Keršiai, S. ir M. Matthews, R. ir C. Matthews, O. Ropienė, V. ir A. Žalnieriūnai. **D.K.**

Vasagos lietuvių moterų būrelis atsiuntė $200 auką našlaičių kaimui "Vaiko tėviškės namai", prie Marijampolės paremti. Gerosioms aukotojams nuoširdžiai dėkoja –

KLKM dr-jos centro valdyba

Doc. dr. Birutė Pociūtė, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto dekanė, Bendrosios ir pedagoginės psichologijos katedros vedėja, rugsėjo 7 d. lankėsi *Tėviškės žiburių* redakcijoje, pasidalindama mintimis apie dabartinę krašto būklę. Ji atvyko į Kanadą dalyvauti *Toronto Association for the Advancement of Baltic Psychology* seminare ir aptarti Tarptautinės Baltijos šalių psichologų konferencijos Estijoje 2002 metais klausimus. Seminare visų trijų Baltijos šalių psichologai susipažino su Kanados psichologų patirtimi. Viešnią iš Lietuvos palydėjo Marytė Balaišytė, AABP komiteto narė ir konsultavimo psichologijos doktorantė Toronto universitete.

Toronto policija išsiuntė dešimtį policijos tarnautojų į Lietuvą supažindinti su Kanados policijos sistema. Tarp jų yra trys policijos tarnautojai lietuviai: sgt. Juozas Gataveckas, dirbantis Toronto policijos būstinėje, Algis Malinauskas, Ontario provincijos policininkas, ir Dana Scyra, dirbanti Toronto policijos centro įstaigoje. Jie aplankys Vilnių, Kauną, Klaipėdą, Panevėžį ir kitas vietoves. Išbus Lietuvoje tris savaites. **S. P.**

MONTREALQUE

KLB Montrealio apylinkėje šį rudenį rinkimų į Krašto tarybą nebus, nes aklamacijos būdu į tarybą įeina Julija Adamonienė, Petras Adamonis, Jonas Adomonis, Lilė Gedvilaitė, Donaldas Gedrikas, Birutė Nagienė, Bronius Niedvaras, Juozas Piečaitis, Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė ir Bronius Staškevičius.

Aušros Vartų parapijiečių susirinkimas įvyko rugsėjo 2 d. Susirinkimui vadovavo parapijos narys Albinas Urbonas. Šis susirinkimas buvo sukviestas aptarti seselių namų pirkimą. Buvo įvairiausių nuomonių. Nutarta, kad parapijos tarybą sudarys 5-7 specialistų komisija, kuri, klausimą nuodugniai apsvarsčiusi, pateiks 2-3 galimus sprendimo variantus už kuriuos susirinkime bus galima balsuoti. Seselės prašo iki spalio 1 d. apsispręsti. Po tos datos jos žada ieškoti kitų pirkėjų.

Solistė Angelė Kiaušaitė rugsėjo 2 d. Aušros Vartų šventovėje per sumą pagiedojo keletą giesmių viena ir su sol. Antanu Kebliu. Ji buvo atvykusi į Montrealį aplankyti savo kolegės solistės Ginos Čapkauskienės, kuri šiuo metu sunkiai serga.

Alvydas ir Ramunė Bulotai rugpjūčio 11 d. surengė vestuvinę puotą savo dukrai Kristinai, kuri ištekėjo už Robin Dufour, Mont Gabriel, Que.

Klaipėdos mišrus choras "Aukuras", vadovaujamas muz. Alfonso Vildžiūno, koncertuos Montrealyje spalio 8 d., Padėkos dienos pirmadienį. Apie keturiasdešimt asmenų bus apnakvydinti Kanados kariuomenės bazėje St. Jean sur Richelieu, Que. Jie žada pabūti bent porą dienų ir tuo pačiu geriau pamatyti Montrealį, o gal ir Otavą.

A. a. dr. Ilona Gražytė-Maziliauskienė mirė 2001 m. rugsėjo 2 d. Po gedulinių pamaldų Aušros Vartų šventovėje rugsėjo 6 d. kūnas sudegintas Notre Dame des Neiges krematoriume. Liūdi dėdė, giminės ir bičiuliai Kanadoje, JAV-se, Australijoje ir Lietuvoje. **B.S.**

Po sibirinių trėmimų minėjimo Montrealio Aušros vartų šventovėje. Iš kairės: klebonas kun. R. Birbilas, MAV pirm. A. Staškevičius, latvė kunigė R. Caune, estas kun. H. Laaneots. Vainiko nešėjai – latvė A. Thomson ir P. Mickus

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Dr. Laima Bačėnaitė-Sapp, prisimindama savo mirusius tėvelius, a.a. dr. Teresę (I-sios mirties metinės) ir agr. Vladą Bačėnus, Vėžiu ir džiova sergantiems vaikams ir tremtiniams aukojo $150. **M.P.**

Montreal Gazette ir *Toronto Star* dienraščiuose buvo rašyta, kad Edvardas Stanulis ruošia filmą, parašytą Soo Lyu ir kurioje vaidina televizijos žvaigždė Don McKellar. Rašoma, kad E. Stanulis yra baigęs Toronto universitete filmų mokslus, buvęs filmuotojas ir per trumpą laiką yra gavęs premiją už geriausią sukurtą filmą Pasauliniame trumpų filmų festivalyje Toronte. **S. P.**

IEŠKOM BUTO prieinama kaina pagyvenusiems, nerūkantiems žmonėms Toronte. Skambinti vakarais tel. 416 535-9918.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

Šypsokimės

L. STANKEVIČIUS

(Tęsinys)

– Aš turiu skristi lėktuvu pirmą kartą ir norėčiau žinoti, ar lėktuvai dažnai krenta?

– Ne, tiktai vieną kartą.

– Kurie vaikai žiemą yra labai šiltai aprengti?

– Tie, kurių motinos bijo šalčio.

– Ar tikrai rusiškas automobilis *Lada* yra ekonomiškas – mažai ima benzino?

– Taip, jis yra toks nepatogus, kad žmonės juo retai kur važiuoja.

– Kas yra pilvas?

– Dalis kūno, per kurį 50-ties metų žmogus negali matyti savo kojų.

– Kas yra geras draugas?

– Tas, kuris turi tuos pačius priešus, kaip ir Jūs.

– Kai senas žmogus miršta ir gydytojas nežino nuo ko jis mirė, ką tuomet gydytojas parašo?

– Jis mirė nuo senatvės.

– Kiek metų gali išgyventi pelė?

– Tai priklauso nuo katino.

– Kaip geriausiai įtikti žmonai?

– Niekuomet neužmirškite jos gimtadienio, bet užmirškite jos metus.

PRIEINAMOMIS kainomis įrengiu rūsius, atlieku dažymo bei kitus namų remonto darbus. Skambinti Viktorui tel. 416 617-0350.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.